

181a. (Luiken, Jan) VONCKEN DER LIEFDE JESU VAN DE GODBE-GEERENDE ZIELENVIER. Amsterdam, Pieter Arentsz, 1687. $350

FIRST EDITION. Engraved and printed titles. 8 leaves, 226 pp., 3 leaves index, 50 emblem plates. 8vo, decorative wrs.

Written 20 years earlier than "Beschouwing der Wereld", this lovely religious emblem book is based on the same idea, the glory of God's love is visibly demonstrated in his Creation and the beauty of the world. The central figure is the soul, represented not as a child like in so many other emblem books, but as a young woman. The text is in Dutch poetry, each chapter ending in a hymnic "Toezang". The engravings are very poetic and romantic, with a great depth of atmosphere in sun-lit gardens, cool and shady woods, under a starry sky, radiant sun, or raging storm.

Praz 406.

Joh. Hendrik Arimans

Bemmel

8

18 74

14

T' AMSTERDAM.
y PIETER AERTSEN inde Beurs Straat inde 3 Rapen.

ONCKEN
der
...IESU
van
Godbeerende
...elen ...

T AMSTERDAM
...de ... Straat ...

VONCKEN

Der

LIEFDE JESU;

Van het Godtbegerende

ZIELENVIER.

Bloemitjes der Salige Hoope, tot verheugelykheid der Wandelaars, langs den Weg, na vreden Ryk.

Een behelsinge van vyftig Sinne-beelden, met hunne daar op spelende verssen, en heylige Spreuken.

Wy hebben hem lief, om dat hy ons eerst lief gehad heeft, 1 Joan. 4. 19.

t' AMSTERDAM,

By PIETER ARENTSZ. in de Beurs-straat, in de drie Rapen.

1687.

12mo RBR D-7 L 952

VOORZANG.

Aan den

Beminden Leser.

Wie Jesus lief heeft, buygd en, knield,
In 't stof, en voud zyn handen 't samen,
In synen Naam, soo ryk besield,
De schoonste naam, van alle namen;
Die noden wy met oor, en oog,
Op schetsen, en bespiegelingen,
Gespannen tot een Regenboog,
Van vyfmaal tien veranderingen.
En of sich 't een en selve woordt,
In overvloed komt mee te delen,
Soo dat men veelmaal Jesus hoordt,
Dat sal den leser niet vervelen,
Die desen Balsem in 't gemoet,
Omhelst, en hout voor zyn beminde,
Want Jesus, is Godts hoogste soet,
Geluckig synse die hem vinden.
Dit Balsemwoordt voor adams wondt;
Dat was by Paulus, in zyn leven,
Gelyk bestorven in den mondt,
Dat tuygt het woordt door hem geschreven.

Noch doet ons hier de Outheyt bey,
Toen 't waardig hooft was afgeſlagen,
De mondt, noch driemaal Jeſus ſey,
Soo diep, in 't heylig hardt gedragen.
ô Jeſus! die van Ewigheyt,
In 't Ewig, eynd'loos, ongemeeten,
Den grooten Soon des Vaders zyt,
En heylig liefdenlicht geheeten;
Toen u geſpeel verdorven was,
Woudt ghyſe, uyt liefde niet verlaaten,
Op dat d'Elende weer genas,
Ontſloot ſich 't wonder boven maaten.
Godt heeft de wereld ſoo bemindt,
Dat hy ſyn Enigen Gebooren
Beminden Soon, en heylig kindt,
Gegeven heeft, om 't quaad te ſmoren.
Godt gaf, om 't ſware werck des Noot
Niet een der Soonen, maar den Enen:
Dat is wat heerlyks, en wat groots,
Den armen Menſch tot heyl verſchenen.
Den Jerubyn, ſoo hoog en ſchoon,
Uyt Godt gebeeldt, van zyne Krachten,
Is oock Godts kindt, en lieven Soon,
Gekroont met koninglyke machten:

De

)en Mensch, van Godt soo seer bemindt,
Uyt hem, en door hem schoon geschapen,
s oock Gods Soon, en waardig kindt,
Om vreugde uyt zyne deugd te rapen;
Vie is dan dese? hoog en waardt!
Van welcke sich het Woort laat hooren,
)p sulcken hogen schonen aart;
Godt GAF ZYN ENIGEN GEBOOREN?
Hier wordt geen Beeld'lykheyt betracht;
Vy moeten 't DEEL, van 't HEEL verlaaten;
Het wesen Godts bestaat in kracht,
:n boven alle form en maate.
Verheft het beeldeloos gesicht,
:n siet door Creaturen hene:
Wy weten van een ewig LICHT!
Vaar heeft dat Ewig uytgeschene?
GODT IS EEN scherp VETEREND VUUR:
)aar is den VADER, en den SONE:
Betracht de wercking der Natuur,
)ie sal 't, in haren Spiegel toonen,
God is een [a]VUUR, een [b]LICHT, een [c]GEEST
seer onderscheyden in 't betrachten,
Van Ewigheyt maar EEN geweest,
3estaande in driederleye krachten.

a. Hebreen. 12. v. 29. b. 1 Johannis. 1. v. 5 c Evange. Johan. 4. :rs. 24.

Het heylig licht der Majeſteyt,
Niet hier of daar maar ongemeeten,
Is 't lieve kindt, van Ewigheyt,
Niet uyt te ſpreken nog te meeten.
Dat is dien grooten eeuw'gen Soon,
Van d'ondoorgrondelyken Vader,
De Well van al het Hemels ſchoon,
En aller vreugde en deugden Ader.
Het Licht is vrind'lyk, ſoet en ſacht,
Een uytvloet, geven, mede delen,
Gelyk een balſemende kracht,
Om wrang en ſtrang en ſuur te heelen.
Dat was den Oly die daar vloot,
Tot heyl, van Adams ſware wonden,
In d'allerhoogſte en diepſte noot,
Als nergens uytkomſt wierd gevonden.
Op dat de kranckheyt weer genas,
Is 't lieve kindt, van 't ewig leven,
Geworden dat het niet en was,
En echter dat het was, gebleven.
Godt is geopenbaart in 't vlees,
En als een Menſchen ſoon bevonden,
Op dat hy 't Vaders Hert bewees,
Om 't overſware werk der ſonden.

Siet Bruit, wie dat den Bruygom zy!
Geen ſchoonſte van de Jerubynen,
Het moet hier altemaal voorby,
En laaten 't Herte Godts verſchynen.
't Is Jeſus! Ewig uyt de KRACHT,
Gelyk een Balſemdauw gereſen,
Die 's vaders vierigheyt verſacht,
En maakt een lief'lyk vreugden weſen.
Die heeft het ſtrenge Toorenſuur,
Dat in de Menſheyt was ontſtooken,
Met goet, en Soet, van Godts natuur,
Getemperd, en de macht gebroken.
Dat is dien grooten Bruydegoom,
Soo kleyn in need'righeyt verſoncken,
Dat d'allerminſte, ſonder ſchroom,
In zyne liefde mag ontvonken.
Hier geldt nog ryk, nog groot, nog hoog,
Noch goude kruyn, noch wyſe reden,
Maar een eenvoudig heylig oog,
Om valſche liefde te vertreden.
Wat wordt den Minnaar overryk,
Die ſulck een liefſte mach gebeuren,
De wereld is maar dreck en ſlyk,
Met al haar ſchyn en ſlechte leuren.

Hy ſelver is den grooten loon,
En opgehoopten buyt der ſchatten,
Fonteyn en Bron van alle ſchoon,
Van Hemelſchgroote niet t'omvatten.
De Wyſheyt kieſt het beſte goet,
Daar is geen beter deel te vinden,
Als deſe Perel in 't gemoet,
Die ſal een knoop van welvaart binden,
Die tyt noch Ewigheyt ontbint,
Laat vaaren alle beuſelingen,
Van 't aarts geſinde hert bemindt,
Wy moeten hoger tonen ſingen.
Ach Bruydegom die, Jeſus hiet!
Wy willen u in 't Hart beminnen,
De wereld is de liefſte niet,
Al ſpeelt zy ſchoon voor onſe ſinnen.
Ghy ſyt de wereld die ons haagd,
Al ſchynt zy veel, ghy ſyt ons meerder,
't Is loflyk die naa 't beſte vraagd,
Aan 's levens eynde gaat hy veerder;
De doot ſnyt hem geen welvaart af,
Maar laat zyn Morgenſter verryſen,
Uyt vlees en bloet, dat duyſter graf,
Om 's hemels ruyme lucht te pryſen.

Dan breekt zyn Son eerſt helder door,
En laat geen avond meer verwachten,
De Eeuw'ge Daag'raat doet ſich voor,
De vreugde klimt in alle krachten.
Laat and're Minnaars dit of dat,
Met luſten, willen, en begeeren,
Om helſen, voor haar beſte ſchat,
't Is ydelheyd, en 't ſal verteeren.
Maar wie het ewig liefdenkindt,
Van 't Ewig, Eynd'loos, Ongemeeten,
In 't binnenſt van zyn Hart bemindt,
Die heeft de rechte ſchat beſeeten.
Noch roeſt, nog dief, nog mot, nog Doot
Sal hem ontblooten, nog beroven,
Al wat'er drygt, hier is geen noot,
Dat is een welvaart om te loven.
Treed aan, al die ſyn heyl begeert,
Wat laat men ſich nog langer noden?
Al die zyn rug de wereld keerdt,
Wordt deſe Rykdom aangeboden.
Gelyk het bloſend morgen licht,
Al die haar rug naa 't weſte keren,
Soo helder daagt in 't aangeſicht,
Soo doet de Sonneſchyn des Heeren.

Keerd uwes herten rug na d'aard
Dan ſal den hemel u bedagen,
Die altoos lichte ſtralen baard,
En haar ontmoet, die na hem vragen.
O allerſchoonſte morgen Son,
Van alle Ewigheyt gereeſen;
Wiens op gang noot met tyt begon,
Wie anders ſou de liefſte weſen?
Weg onbedachte wereltling,
Verlieft op ſlechte beuſelingen,
Uw Liefſten is een nietig ding,
Wat ſou men die ter eeren ſingen?
Of vraagt ghy nog ſoo wel gemoet,
In uw gedachten gaau en ſchrander,
Wie, hy, die onſe liefde voet,
Dan ſoo veel meer is, als een ander?
Uw Lief, is AARDE, en onſe is GODT:
Hier noden wy 't beſluyt der wyſen,
Wie deelder is van 't beſte lot,
Het meeſt te lieven en te pryſen.
Ontſluyt uw innerlyk gehoor,
Om 't machtig onderſcheyt te horen
Op dat het ook uw luſt bekoor,
En van uw liefde wordt verkoren.

Wat brengt des werelts liefde voort?
:en korte vreugd, en lange Elende,
Ontsluytende een nare Poort,
Vanneer men komt aan 's levens Ende.
Wat moeyten, onrust, en verdriet,
Vat rook, en windt, en vlugge schimmen,
Voor Wat, en Vat, een ydel niet,
3ehalven 't naberouwend glimmen.
Maar Godt, dien schonen Bruydegom,
al meerder geven als wy wenssen,
De geur en fleur, der vreugden blom,
Viens opgang nimmer sal verslenssen.
Als aarde en Hemel sal vergaan,
En worden als het was voor desen,
Blyft Godt, en 't Goede Ewig staan,
Onwanckelbaar in werk en wesen.
Godt schiep de Ziel tot zyn gespeel,
Om Ewig nevens hem te leven,
Dat is te groot en over veel,
Om voor een aartse vreugd te geven.
Van dese Bruydegom en Bruydt,
ong onsen boesem dese Sangen;
Wy stroyen onse bloempjes uyt,
Gelieftste kinderlyk t' ontfangen.

Niet

Niet als een werck van nodigheyt,
Dat ghy tot lering dient te weeten,
Maar tot een speling in de tydt,
Van 't vremde landt, door ons beseeten,
Op dat wy, langs de Pelgroms baan,
Malkander Bloempjes mede delen,
En wyl wy trachten 't huys te gaan,
Met hemelsche gedachten speelen.
Soo and'ren garen vrolyk syn,
In werels goet, en aartse dingen,
In mommery, en valse schyn,
En overvloet van beuselingen,
Waarom sou onse Eenvoudigheyt,
Niet onderweeg, met groot verheugen,
Langs 't pat, dat na de vrede leydt,
Van 't hemels wesen spreken meugen?
Daar 's menschen hert mee is vervult,
Daar vloeyt en loopt de mondt van over,
Gelyk ghy altyt horen sult,
Of goet, of quaat, of ryk, of sober.
Van dit van dat, van dus of soo,
Van weelde, wellust en vermaaken,
Van rook en windt, van kaf en stroo,
Van dreck en slyk, en aartse saaken,

Of

Of ook van Godt, van goet, van deugd,
Van liefde, goetheyt en genade,
Van hoop, van trooſt, van vreede en vreugd,
Van 's Heren weg, en hemels paden.
Elck Welbron giet zyn water uyt,
Of dit, of dat, al wat het leven,
Van binnen in 't begeren ſluyt
Dat wil 't ook in den uytvloet geven.
Een ander ſpreekt van geldt en goet,
Van luſt, van vrees, van kryg en vrede,
Van winſt, van voor, of tegenſpoet,
Van zee, van landen en van ſteden;
En wy van Jeſus, 't lieffſte Kint.
Ach Jeſus! Jeſus! broot der Zielen!
Van alle hong'raars ſeer bemindt,
Die in de name Jeſu knielen.
O groote Ignati, kloek in ſmart,
Voor leeuwe brulling ſonder vreſe,
Liet ghy in uw doorkerfde Hart,
De Goude Naam, van Jeſus, leſen,
't Gevalt ons ſchoon, en ſmaakt ons ſoet,
Hy ſtaat ook in ons hart geſchreven,
Of wy begerent in 't gemoet,
Want Jeſus is des herten leven.

Wy willen vrolyk ſyn in Godt,
Al baart de Pelgroms weg veel ſuchten,
De hoop belooft, een dierbaar lot,
En doet het ongenoegen vluchten.
Hebt goede moet die Godt bemint,
Hy noemt ſyn eygen ſelven Vader;
Wat ſyt ghy een geluckig kint,
Stap voort, ghy komt uw erfdeel nader.
Die een Monarg, van 't aardſe Heel,
Mocht vader noemen; door geboorte,
Dat had een ſchyn van groot en veel,
Als ging hy in, door gulde poorten:
Maar ſwyg van ſulcke klynigheyt,
Daar 't leven, Godt mach vader noemen,
Dien allerhoogſte Majeſteyt,
In ewigheyt niet uyt te roemen.
Ach onſe Vader, die daar ſyt,
In 't Hemelryk, ſoo uyt genoomen,
Maakt ons gemoet voor u bereyt,
Op dat uw Koningryke kome,
Ach vader! vader, goet en groot,
Ghy ſult u kind'ren niet verlaaten,
Al tobt de Duyvel, Hel, en Doodt
Uw Macht is boven alle maaten.

wel

Wel aan dan Pel'groms waar ghy woond,
Door Godt geraakt tot open oogen,
Die u, het Spoor, ten hemel, toondt,
Maar wel gemoedigt voort getoogen;
Tot dat wy in het Vaderlandt,
Malkander vrindelyk ontmoeten,
En met een 't ſaam gevlochten handt,
In 't ewig vreugden Ryk begroeten.
En of wy in dit jammerdaal,
Malkander kennen, ſien, nog vinden
Op 't ewig durend Bruylofs Maal,
Daar worden wy bekende vrinden.
Ach Heer! wat ſalm'er vrolyk zyn,
In Godt en goddelyke dingen,
En met de ſchone ſerafyn,
Dat Hooge liet, van liefde ſingen!
Weeſt ondertuſſchen wel gemoet,
Godts liefde en kracht wil u geleyden,
En zy een Lichter voor uw voet,
Tot dat ghy komt van hier te ſcheyden.
Wy treden met malkander voort,
Naa 't ſalig landt van vrede en vreugde.
Beminde mede Pel'groms hoort;
Of u dit Bloempje wat verheugden,

En

En uwen reuck verquicklyk werdt,
Dat uwe liefde my wou lonen,
Soo wenſt my Jeſus in myn Hert,
Dan ſult ghy goede vrintſchap tonen.
Dat hoogſte en diepſte Liefde Punt,
Van 't Herte Godts, voor ons gegeven,
Dat wordt u ook van my gegunt,
In merg en been, van 't Zielen leven.
Vaar wel in Godt, het Ewig Goet,
Vaar Ewig wel in Jeſus Name,
Op dat u al zyn heyl ontmoet,
Jaa, aan ons Wormpjes alteſamen,
Om 't bloet van Jeſus Chriſtus,

AMEN.

J. LUYKEN.

VONCKEN
der
LIEFDE JESU,
van
Het Godt begerende Zielenvier.

Wat is 't Leven?

Alle vlees verout gelyk een kleet: want het verbont van de *Ewen aan, is dit: Ghy ſult den doot ſterven.* Syrach. 14. vers 18. *Want alle vlees is als gras, en alle heerlykheyt des menſchen is als een bloeme des gras. Het gras is verdort, en zyn bloem is afgevallen.* 1 Petr. 2. vers 24.

Myn

Myn dagen zyn lichter geweeſt dan een wevers ſpoel. Job. 7. 6.

Dit ogenblik of Punt, te rug gekeeken;
Weg is de tyt, van dartig veertig jaar,
elyk een Pyl, of windt voorby geſtreken,
En als een droom, of 't nooyt geweeſt en waar.
oo is 't, tot nuw; En even ſal 't ook weſen,
Aan 's levens Eynd, in 't uurtje van de doot;
eeft dan de Ziel geen rykdom, uytgeleſen,
Van hemels goet, dan is het jammer groot:
Jyt is de droom, van alle aartſe dingen.
De bit're doot ſnyt, al het ſichtbare af;
/eg gaat de geeſt, en laat de wereltlingen,
Het vlees en bloet, dat vaart in 't duyſter graf.
/aar is de weelde en vreugt, van 't lange leven?
Soo ſwelt een Bel van water, cierlyk uyt,
laar, in een blick, is alles weg gebleven,
De goude tyt, is ſlecht, vereydelt uyt.
laar die geſtaag, zyn ſinnen en gedachten,
In 't hemels goet, en 't herte Godts liet gaan,
m met dat ſoet, zyn bitter te verſachten,
En trock zyn Ziel met ſchone deugden aan;
/el hem, als 't Eynd, des levens komt voorhanden;
De nare droom, van 't aartſchen, is voorby,
yn Geeſt wordt los van kerker, en van banden,

De ſtryt is uyt, de moeyten aan een zy.
De doot mach vry, het dubbeld leven ſcheyden,
Van d'ewigheyt, en tydt, aan een geknoopt;
Elck gaat zyns weegs; De Ziel in haar bereyde
Hoogwaarde vreugt, daar zy op heeft gehoopt.
O onderſcheyt, hoogwaardig t'overwegen,
Wat is 't gevolg, van 's levens Eynde groot!
Godt meent het wel; Ons leyt'er aan gelegen.
Wat is op aard, gewiſſer als de Doot?

Heylig Antwoordt.

Ick ben de opſtandinge, en het leven: Die in my gelooft ſ leven, al waar hy ook geſtorven: En een ygelyk die leef en in my gelooft, ſal niet ſterven in der Ewigheyt. Joh. 1 vers 25. 26.

TO

TOEZANG.

Siet hoe dat ghy dan voorsichtig wandelt, niet als de onwyse, maar als de wyse. Den tyt uytkopende, dewyl de dagen boos zyn. Eph. 5. vers 15. 16.

TOON: Als 't begint.

Als and're zyn in vreugdt verheven,
En spillen haren gulden tyd,
Van 't vluchtig en onsceker leven,
Door veel'erleye Eydelheyt,
Soo laat ons met bedaarder sinnen,
Bedencken 't korte jaar getal,
En wat daar in is t'overwinnen,
En wat het namaals wesen sal.
Wat mag een weynig weelde baten,
Wat helpt een weynig eyd'le vreugt?
In 't Eyntje moet men 't al verlaaten,
Dan gelt'er niet als ware deugt.
O Deugt! ô schoonste Bloem op aarde,
Wat is hy wys, en waarlyk ryk,
Die u voor zynen schat vergaarden,
In plaats van aartse dreck en slyk.
Gy spant de kroon van alle dingen,
En voert uw eyg'naar door den dood,
In 't schoon getal der hemelingen,
Daar is hy ewig buyten noot.
O deugt soo wyt en breet te roemen,
Wie kan uw hooge waarde noemen!

Niet ontydig.

Godt trooft ons, laat lichten uw aanſicht, ſoo geneſen wy Pſalm. 80 vers 3. *De Heere is Godt, die ons verlicht* Pſalm. 118. vers 27. *De rechtveerdige moet dat licht a... toos opgaan.* Pſalm. 97. vers 11. *Den vromen gaat da... licht op in de duyſternis.* Pſalm. 112. vers 4.

Genee...

Geneest my Heere, soo sal ick genesen worden.
Jer. 17. 14.

G elyck de Son d'onrype vrucht beschynt,
En met een schat van vrindelyke krachten,
Doorbalsemt, dat de wrange aart verdwynt,
Tot smaak der geen die op haar rypheyt wachten,
Soo ook, myn Godt: De Ziel, in haar natuur,
In wilden aart, uyt Adams boom geboren,
Is wrang en wreet, door bittert, straf, en suur,
Onaangenaam om 't proeven te bekooren.
Wat eyst haar noot? Wat anders, als de Son,
Die Ewig, uyt de ALLE-KRACHT, geresen,
Met vrind'lykheyt de strenge macht verwon,
Zyn balsem kan d'onrype Ziel genesen.
Ghy moet het doen. O Godt! myn Sonnescheyn:
Uw Goet, en Soet, en angstverquickend leven,
Moet myn Natuur een temperantze zyn;
Ick moet myn Suur, en ghy uw Soetheyt geven.
O Godt, myn lief, doorstraalt den wilden aardt.
Wy suchten, om in uwen proef te smaaken,
Als vruchten, door uw heylig licht herbaardt,
Op dat wy ook uw vrind'lyk hert vermaken.

O Godt

O Godt myn lief, myn schoone morgenstont,
Maakt ons een vrucht, die smaakt in uwen mondt.

Heylig Antwoordt.

Voorwaar, voorwaar segh icku, ten zy dat imandt wederom geboren worde, hy en kan het Koninckryke God niet zien.

TOEZANG.

Alsoo lief heeft Godt de wereld gehad, dat hy zyn eenig geborenen Sone gegeven heeft. Joh. 3. 16.

TOON: Als't begint.

Het Zieltje dat was krank, en neygden sich tot sterven,
Waar was tot haarder hulp, die groten Medecyn,
Om voor te komen't lang, ja Ewige verderven?
Dat moest de diepste liefde, uyt's Vaders herte zyn.
Op dat het Zieltje tog in Ewigheyt sou leven,
Wierdt dese Medecyn soo wonderlyk bereydt,
Om't angstelyke vuur des levens in te geven,
Tot een geneesing kracht, voor alle Ewigheyt.
Het grootste wonder quam, uyt d'ewigheyt te voren:
Godt, en de Menscheyt, wierd, in Eenheyt *openbaar;*
Dat was IMMANUEL, *den mensch tot heyl geboren;*
Noch ging het wonder voort, tot dat het vaardig waar:
In armoed, kleynheyt, slecht, gelastert, en belogen,
Belaagt, geplaagt, vervolgt, gebracht in angst, en noodt.
Gehaat, versmaat, bespot, gegeesselt, en bespogen,
Gepynigt, en gekneld, gekruysicht, en gedoot.
Hoog waardig Medecyn, *in Ewigheyt gepresen!*

Wi

Wat deed den Vader al, om zyn verloren kint!
an hooft, tot teen verseert, met balsem te genesen,
Hoe heeft dien grooten Godt, het wormpje soo bemind!
aap krancke vuur Ziel, gaap, laat u niet langer noden,
Neemt dese Medecyn, van liefde toe bereydt,
w seer vervallen standt, soo mild'lyk aangeboden,
Op dat gy wordt hersteld, in alle Ewigheyt.
ie 't lust die komt en neemt, de deur, van heyl, staat open.
Wat vraagt de Bruydt nog lang, na 's Bruygoms rootgewaat?
at hemels purper was het Goudt om u te kopen,
Behalven dit, was uw Elendigheyt geen raat.
eb lief verloste Ziel, heb lief, die u beminde,
Hy is de schoonste, jaa, van alle die daar zyn,
egraaft uw schat in hem, gy sult se ewig vinden.
Ach Jesus! Bruydegom, en Zielen medecyn!
at zyn 't voor plaatsen, die als morgen sterre blinken?
O Bruydegom des heyls! ons weten telt'er vyf?
Zyn liefde tekens, die ons onheyl deden sincken,
Vyf wonden van het kruys, aan 't overheylig lyf:
ie staan tot een triomph, om ewig op te halen,
Een stof, van prys en lof, voor 't heylig aangesicht,
erwyl uw Majesteyt, met gloet en glans van stralen,
Het hert tot vreugd verwekt, in Godt, dat liefden licht,

'T Verborgen goed, Treckt ons gemoed.

Dewyl dan alle dese dingen vergaan, hoedanige behoorden ghy te zyn in heyligen wandel en Godtsaligheyt. 2 Petr. cap. 3. vers. 11.

Een dingh is nodigh. Luc. 10. 42.

Neen Alles, wat men ſiet,
Ghy zyt myn lieſte niet.
Het Ewig NIETS; iets, boven alle ſinnen,
Een AL, daar 't al af quam,
Wat ooyt beginſel nam,
Is 't goet en ſoet, dat wy ſoo ſeer beminnen.
Al is het Ryk der tyt,
Byſonder groot en wyt,
Noch is het ons te naauw, en eng van palen:
Wat baar ik menig ſucht,
In Godt, die ruyme lucht,
Myn adem tocht in 't Zielenvuur te halen.
't Is waar, ô werels Ryck,
Wy zyn, in uwen wyk,
En 't vremde landt van uw gebiet, geboren,
Maar 't vuur der Ewigheyt,
Beſlooten in de Tydt,
Wil ſich, in d'as, van 't vlees niet laten ſmoren.
Ghy ſtaat wel op uw Recht,
Dat ons Gemoet, als knecht,
En onderdaan, ſou danſen, naar uw pypen,
Maar hier in zyn wy ſtout,
Hoe ſeer ghy 't tegen hout,
Op ban, en boet, om Godt naa 't hart te grypen.

O Godt,

O Godt, myn waardig pant,
Myn rechte vaderlandt,
Hoe lange ach! hoe lange ſal 't noch duuren,
Dat myn verlieft gemoet,
In 't grove vlees en bloet,
Naar u, myn lief, ſal voncken ende vuuren?
Want alles wat men ſiet,
Is myn beminde niet.

Heylig Antwoordt.

Waar u ſchat is daar ſal ook uw herte zyn. Luc. cap. 1 vers 34. *Wat baat het een Menſch ſoo hy de gehele w reld windt, en lydt ſchade zyner Ziele? Of wat ſal een Menſ geven tot loſſing van zyn ziel?* Matth. cap. 16. vers 26.

TOEZANG.

Wy prediken Christum den gekruycigden. 1 Cor. I. v. 23.

TOON: Laat krygen en schanden.

1.

Wie hangt'er soo deerlyk, geteyslert, geschonden,
Roosverwig, vol stremen en wonden,
'ot smaatheyt en schande, aan 't kruyshout verheven,
Vat heeft hy, wat heeft hy misdreven?

2.

at isser het slachtlam, soo heylig geboren,
'ot breking, en lessing van tooren:
yn misdaat is liefde, uytvloeyen en geven,
at kost hem, dat kost hem zyn leven.

3.

ost dat hem zyn leven, die schoonste van allen,
Ioe is hy in 't lyden vervallen?
f is het uyt liefde, en heylige minne;
Vat sal hy daar mede dan winnen?

4.

Vat anders als 't leven der Ewige Zielen
ie droevig in Sonden vervielen,
p dat hy die schulde versoene en boete
oo druypen zyn handen en voeten.

5.

ch Jesus, beminde, hoogwaarde, en schoone,
Vie sal u, wie sal u belonen?
w weldaat die gaat ons vermogen te boven,
Vy willen u prysen en loven.

Soo

Soo als de mondt is.

Werckt niet om de spyse die vergaat, maar om de spyse di blyft, tot in het ewige leven, welcke den sone des men schen u geven sal, want dese heeft Godt den Vader versegelt Joh. cap. 6. vers 27.

Ick ben het broodt des Levens. Joh. 6. vers 48.

M
yn Vlees is waar'lyk Spys,
Myn Bloedt is waar'lyk Dranck;
'ie van my eet, ſal Ewig leven.
O Woord, als Broot, en Wyn,
Van Goddelyken klanck,
yt 's Vaders Hert, de Ziel gegeven.
Jaa Jeſu s! Godt, myn lief,
Wy hebben 't wel gehoort,
et luſt ons door een ſtaag begeren,
Te ſpyſen van dat ſoet,
En vriendelyke woordt,
ild ghy den honger ſteets vermeren;
En doet myn ziel uyt u,
Met hemels weſen aan,
dat zy't beeld der Godtheyt drage,
En 't vlees, als groove ſteen
Met goudt mag ſwanger gaan,
ot ghy 't onreyne af ſult vagen:
Soo wordt de menſcheyt door,
De Godtheyt weer vergoodt,
in zyn eerſte graadt verheven,
Om Ewig in Godts hert,
Bevrydt voor noodt en doot,

Als

Als in zyn Element te leven.
O Enig Element,
Van eynd'loos goet, en ſoet,
En ſchone wond'ren, bove maaten,
Wy ſien met hoop en vreugd,
Uw weelde te gemoedt,
Wanneer wy deſe vier verlaaten.
Ach hemels woord, als Brood, en Wyn,
Laat ons uw Gaſt geſtadig zyn.

Heylig Antwoordt.

I*ck ben dat levende Broodt, dat uyt den hemel neder ged*
is: Soo iemant van dit broot eet, die ſal in der Ewig
leven. Joh. cap. 6. vers 51. *Die myn vlees eet en myn*
drinckt, die heeft het Ewige leven: en ick ſal hem opwe
ten uyterſten dage. Vers 45.

T

TOEZANG.

Komt herwars tot my alle die vermoeyt en beladen zyt, ende ick sal u ruste geven. Matth. 11. 28.

TOON: Sulammithe.

Ach hoe vrind'lyk! laat de Heere,
Zyn liefden Woord, uyts Vaders hert geboren,
Het menschelyk leven horen;
Of sy hem schoon, beminnen, noch begeren,
En haren rug toe keeren:
Hy laatse roepen, en volgt haar op de hielen;
Keert maar weder, keert maar weder, keert maar weder
arme Zielen.
Gaat niet veerder, in 't doolen,
Want voor u heen, wordt auders niet gevonden,
Als 't Eyndt van 't padt der Zonden,
En achter dat, soo heym'lyk en verholen,
Leyt Ewig Leet verscholen:
Waarom Elendig, daar heyl wordt aangeboden?
Keert maar weder, keert maar weder, keert maar weder,
op het noden.
Soeckt gy weelde, en vrede?
Gy moet het quaad der Zielen rug toe keeren,
En 't aansicht na den Heere:
Uw levens Weg, recht anders om betreden,
Tot Sy word afgesneden:
Dan valdt uw Ziele, haar vader in zyn armen,
Van genade, van genade, van genade,
en Erbarmen.
Laat u raden, ô Leven!
Van d'Eewigheyt, verknoopt en vast verbonden;
En dient niet meer de sonden,
Maar hem die u het wesen heeft gegeven,
En tot zyn kint verheven;
Want hier beseyden, is jammer en Elende,
Waar wy keren, waar wy keren, waar wy keeren,
Of ons wenden.

Het scheelt veel.

De Sonne wanneer mense aanschout, verkondigt Godt, in haren opgang: Sirach. 43. vers 2. *En dit is de verkondiging, die wy van hem gehoort hebben, en wy u verkondigen dat* GODT *een* LICHT *is, en gans geen duysternisse in hem en is.* 1 Johannes cap. 1. vers 5.

Geloof

Gelooft in het LICHT, *op dat gy kinderen des lichts meugt zyn.* Johannis 12, 36.

O Solus! Punt, van groote heerlykheyt?
En schoonstë kindt, van alle tydelingen;
Die met uw Licht, en Glans van Majesteyt,
ls een Tinctuur, geluckigd alle dingen;
Wat beeldt ghy schoon myn al'erliefste af!
'at liefste? Jaa! Wie anders? Als die schone,
Die u ontstack, en aan de wereld gaf,
m, als een Hert in haar natuur te wonen.
Hy is het Hert, in d'ewige ALLE-KRACHT;
ie Vader hiet, oneyndig, ongemeeten,
Die 't leven der gestalten soo versacht,
at sy van niets als louter vreugde weten:
Soo wat ghy doet en werckt, hier in der tyt,
ot vreugt en deugt, tot vruchtbaarheyt en leven,
Dat doet myn Lief in 't ruym der Ewigheyt,
'iens groote nooyt bedacht word, nog onschreven.
Maar ach! hoe wordt het onderscheyt verhaaldt?
elyk als ghy, Godts licht komt uyt te beelden,
Soo heeft men ú met houte kool gemaaldt.
Sonneschyn van Goddelyke weelde!
Oneyndig licht, van 't vaderlyke vier,
at Jesus hiet; van Ewigheyt geboren,
Door 't Ewig ruym van 't hemelsche Refier,

Als honingdau., door aller Eng'len Koren!
Wie anders, sou der Zielen liefste zyn ?
Myn Godt, myn Goedt, myn Element en leven
Myn Morgen Ster, en held're Sonneschyn,
Het lust ons hert, u ewig aan te kleven.

Heylig Antwoordt.

Maakt u op, wordt verlicht, want uw licht komt: E de heerlykheyt des Heeren gaat over u op. Jesa. 6. *En aldaar en sal geen nacht zyn, en zy en sullen geen keer noch licht der Sonne van noden hebben: Want de Heere Go verlichtse: en zy sullen als koningen heerschen in alle ewig heyt.* Apoc. 22. vers 5.

TOEZANG.

Die den Sone heeft, die heeft het leven. 2 Joh. 5. 12.

TOON: O Christus laat den dageraat.

Wat gy bemint, dat min ick ook;
Ach allerdiepste Grondt, Fontyn en Ader!
Onnoemelyke kracht, en Vader,
Uyt wien 't gewas, van 't al en al ontlook.
Dat Kindt des Luchts, van Ewigheyt,
Soo schoon geboren uyt uw Vierigheyt,
Waar in gy schept uw hoogste welbehagen,
Dat is het geen,
Daar wy na vragen,
't Bloempje dat ick meen.

Dat Kint, dat schoonste liefden Kindt,
Dat u, van Ewigheyt in 't licht verklaarde,
En uyt het noem'loos openbaarde,
Waar in gy 't Eyndt van uw begeren vindt;
Dat is de Perel en 't Juweel,
Dat wy begeren tot ons herten deel:
Ach Vader lief, belieft het ons te geven,
Op dat zyn licht,
In ons mach leven,
Voor uw Aangesicht.
Syt gy dat Ewig Baren niet?
Uyt wiens verborgentheyt dat alle dingen,
Als uyt haar diepste wortel dringen,
Waarom gy ook met recht een vader hiet:
En syt gy niet soo na als vert?
Ook in het middelpunt van 's menschen hert;
Ach laat dan ook aldaar uw uytverkoren,
Beminden Soon,
Toch zyn geboren,
Als het hoogste schoon,
Ach Jesus kostelyk kleynoot!
Gy syt de Bruyt, of Bruygom; den Beminde;
Het lust ons, u in 't hert te vinden,
Daar ons begeren, u, door suchten noot.
Treck aan, ô levens vorst treck aan,
Dat alle Deuren voor u open gaan;
U hoort de plaats, doet al het vremde wyken;
O Majesteyt!
Op dat het blyke,
Dat gy koning syt.

Het twede is beter.

Als stervende, en siet wy leven. 2 Corinth. cap. 6. v. 9.

Doodet dan uwe leden die op de aarde zyn. Colos. 3. 5.

Jaa Lichter, of wy u niet hoorden,
Wy sien wat uw gestalte doet;
En uyt uw werckelyke woorden,
Verstaan wy u, in ons gemoet:
Gy sterft, om uyt uw doot te geven,
Terwyl uw duyster lyf verdwynt,
Een beter, schoonder, fynder leven,
Dat uyt uw ondergang verschynt.
En of wy 't niet met onse handen,
Begrypen, als uw wesentheyt,
Daar 't soete licht, door 't vierig branden,
Sich in de kamer uyt verbreydt,
Noch syt gy beter voor de sinnen,
En aangenamer in ons hart;
Soo dat wy, door 't verliese winnen,
En krygen helder wit, voor swart.
Als soo de stomme dingen spreken,
Hoe souden wy niet wys'lyk zyn!
En luyst'ren naa haar krachtig preken,
Soo helder als de sonne schynt.
Waarom en souden wy niet sterven?
Aan onse valsche levens aart,

Vol duysterniſſen en verderven,
Soo aangeboren, als vergaart:
Op dat wy, door dat grof verlieſen,
Verkrygen ſynder levens Geeſt,
Veel aangenamer in 't verkieſen,
Als d'eerſte lompheyt is geweeſt:
Wiens onbetaſtelyke weeſen,
Het gryp'lyk overtreft, ſoo veer,
Als 't licht, dat uyt de kaars verreſen,
Veel ſchoonder is, als was, of ſmeer:
En wy in Godts genadige ogen,
Verſchynen, als een vrind'lyk licht,
Dat dood, en duyſternis ontvlogen,
Mach ſtaan voor 't heylig aangeſicht.
Ach Ewige oorſpronck van ons leven,
Wildt ons uw kracht en wysheyt geven.

Heylig Antwoordt.

Voorwaar, voorwaar ſeg ick u, in dien het tarwen graan in de aarde niet en valt en ſterft; ſoo blyft het ſelve alleen: maar indien het ſterft, ſoo brengt het veel vrucht voort. Joh. 12. vers 24.

TOEZANG.

TOON: Hoe dus bedroef leewerk.

O Tent van vlees en bloedt!
Die wy dus lang besaaten,
Als vreemt voor ons gemoet;
Soo wy u eens verlaaten,
Hoe lustig sal dat ruymen!
Soo breeckt een leewerck uyt,
En dryft op zyne pluymen,
Daar hem geen trali sluyt.

O koninglyke hoop!
Hoe balsemt gy het leven!
Of weelden honing droop,
Men sout'er niet voor geven.
Ach kon men 't haar verbeelden!
En dat het wierdt geloofst,
Die sich in aartse weelden
Verdiepen over 't hooft.

O ruymte sonder Endt!
Elck blickje komt gy nader;
Gy syt ons rechte El'ment,
Ons Vaderlandt en Vader:
Ach dat wy ons gedulden
In 't slot van vlees en bloet,
Tot Godt ons Endt vervulde,
En 't deurtjen open doet.

Of op, of onder.

Vernedert u voor den Heere, en hy sal u verhogen. Jac. 4. vers 10. *Hoewel onse uytwendige Mensch bedorven word, soo wordt nochtans de inwendige vernieut, van dage tot dag.* 2 Cor. 4. vers 16.

Die hem selven vernedert, sal verhoogt worden.
Luc. 14 vers 11.

Wy weten 't wel wat ghy wilt seggen,
O diepte, daar men water schept!
En ons gemoet komt voor te leggen,
Wanneer men aan uw keting rept:
Uw Scheppers syn aan een verbonden,
Wel vast, met menig eyser Oog,
Dies, als den enen gaat te gronde,
Soo ryst den ander naar omhoog;
Zyn sincken doet den ander stygen;
Soo is, ons dubbeld leven, mee,
Dat wy van d'eersten opgang krygen,
Verknoopt van aangenaam en wee
't Inwendig, en uytwendig leven,
Hangt met een keting aan malkaar,
Om vast malkander aan te kleven,
Als of 't maar een gestalte waar;
Soo dat, door 't willende bewegen,
Of 't Een, of 't Ander, ryst of daalt,
Naa dat de wille is genegen,
Die aan de levens keting haaldt.

Als vlees en bloet wort op getogen,
In wellust, weelde en Eydelheyt,
In lust van sinnen, oor, en oogen,
Het rechte leven deser tydt,
Dan gaat de arme Ziel te gronde;
Met al haar ingesloten kracht,
En word, als in een put verslonden,
Dat sich onthoudt een nare nacht.
Maar als men 't vlees doet nedersincken,
Dan ryst de Ziel, als uyt haar graf,
Om als een morgen Ster te blincken,
Voor hem, die haar het wesen gaf.
Dit moet geschiên van alle wysen;
Weg vlees en bloet, sinckt na de grondt,
Dan sal 't inwendig leven rysen,
Als of het van den dode opstondt:
Dat hangt natuurlyk aan malkander,
Gelyk als d'Emmers in den Put;
Als d'ene sinckt, soo ryst den ander,
Want dit gevolg wordt niet gestut.
Dies laat het logge vlees vry dalen,
Al die voorsichtigheyt beoogt,
Soo sal den Geest zyn adem halen,
Wanneer zy wordt in Godt verhoogt.

Hy is te pryſen en te loven,
Die 't beſte deel verheft na boven.

Heylig Antwoordt.

Want die in ſijn ſelfs vleeſch zaayt, ſal uyt het vlees verderffeniſſe mayen: maar die in den geeſt ſaayt, ſal uyt den geeſt het Ewige leven mayen. Gal. 6. vers 8.

De gonſt vergroot.

Ick ben dorſtig geweeſt en gy hebt my te drincken gegeve Matth. 25. vers 35. *Voorwaar ſegge icku, voor ſoo ve gy dit een van deſe myne minſte broeders gedaan hebt, ſoo he gy dat my gedaan.* Matth. 25. vers 40. *Geeft den gene d iet van u bidt, ſprack den gever des ewigen levens.* Matt 5. vers 42.

D

Die getrou is in 't minste, die is ook in het grote getrou. Luc. 16. 10.

Al was het maar een koele Dronck,
Van water, uyt oprechter harten,
Daar ghy eens Pelgroms dorstig smarten,
Om Jesus wille, mee beschonck,
Gy sult uw loning niet verliesen.
O vrindelyke hemels woordt!
Van sulck een waaren mondt gehoordt,
Wy willen u tot Heer verkiesen.
Een klyne dienst, en groten loon;
Voor water, wynen, nooyt vol presen,
En heylig Bloedt, van hemels wesen,
Der klare Liefde; Och! hoe schoon!
Ach Jesus! welbron aller vreugde,
Fonteyn van alle goet en soet,
Ontsluyt en opend in 't gemoedt,
Den Bron der aangename Deugden.
Dorst gy, naar onse broeder plicht,
Van trouwe liefde te betonen,
En wildt een water Dronck belonen,
Met Segen, van een groot gewicht,

Wy dorften ook naar uw genade,
Als naar een levende fontyn,
Van heylig water, hemels reyn,
Daar 't Zielen vuur fich wil verfaden.
Uw foetheyt werckt in ons een dorft,
Door foo veel honing foete woorden,
Die wy van uwe liefde hoorden,
Gelyk een kindt aan 's moeders borft.
Wy dencken aan die fchone Reden,
Die 't Vroutjen uyt uw mondt vernam,
Toen zy om Jacobs water quam,
Soo ver van huys, en ftat getreden:
Zy wift niet wie den eyfcher was,
Tot uw genade haar quam te leren,
Het levend water te begeren,
Dat hete Zielen Dorft genas:
Dat water van het ewig leven,
Dat uyt uw heylig hert ontfpringt,
En 't bange levens vuur door dringt,
Wil uw genade ons Ewig geven.

Heylig Antwoordt.

Die een Propheet ontfangt in de Namen eens Propheten, sal den loon eens Propheten ontfangen: en die een recht-erdigen ontfangt in den naam eens rechtveerdigen, sal den n eens rechtveerdigen ontfangen. En soo wie een van dese yne te drincken geeft alleenlyk enen Beker kout water, in n name eens Discipels, voorwaar segge ik u, hy en sal zyn n geensins verliesen. Matth. cap. 10. vers 41. 42.

Noch haalt het over.

Het gelove nu is een vaste grond der dingen die men hoo[p]
en een bewys der saken die men niet en siet. Hebr. 1[1]
vers VI. Want al dat uyt Godt geboren is, overwint de [we]
reldt: en dit is de overwinninge die de wereld overwin[t]
namentlyk ons gelove. 1 Joh. 5. vers 4.

M

Myn Koninckryck en is niet van dese Wereldt.
Joh. 18. vers 36.

Het Niet weegt swaarder als het Iet;
Dat is een wonder, die het siet;
Hoe kan 't een wereldling bevatten?
Noch echter is het klaar en waar;
En voor de wysen openbaar,
Die trachten naa verborge schatten.
Het Iet om hoog, en 't Niet om laag;
Dat is een wonderlyke waag,
En onbegryp'lyk voor de sinnen,
Die haar begeerte knopen vast,
Aan alles wat men siet en tast;
En 't aartsche voor het hemelsch minnen.
Maar 't edele verlicht gemoet,
Met vast Geloof, en Hoop gevoet;
Siet met bedaartheyt swaarder wegen,
Dat voor de wereld is een Niet,
Om dat men 't met geen ogen siet,
Een Iet, daar 't al in is gelegen.
En daarom sijnse dwaas en sot,
En voor de wereldling bespot,

Maar voor den Hemel ſijnſe wyſen,
By wie d'onſichtbaare Ewigheyt,
Het ſichtbaar weſen deſer tydt,
Met zyn gewicht, als kaf, doet ryſen.
Want deſe wereld gaat voorby,
En 't Eynde ſchuyft haar aan een zy,
Soo door de Doot, als in 't Gerichte;
Maar 't Weſen dat men hier niet ſiet,
Verandert nooyt, noch ewig niet,
Dat is een groot en ſwaar gewichte.
Het hiet een Niet, en 't is het AL,
En meer als imand ſpreken ſal,
Waar uyt het alles quam te voren,
Wat ooyt, of ooyt, het oog beſach,
Wat is, of was, of komen mach,
't Is al uyt deſe grondt geboren.
Daarom ô blinde wereld ling,
Al is 't, voor u, een wonder ding,
En ook belachg'lyk voor uw ſinnen,
Het is voor hem ſoo wonder niet,
Die uyt verklaarde ogen ſiet,
Om 't ware goedt, voor ſchyn te winnen,
Geluckig ſijnſe die 't beminnen.

He

Heylig Antwoordt.

n hebt de wereld niet lief, noch 't gene in de wereld is : soo iemand de wereld lief heeft, de liefde des Vaders en is t in hem. Want al dat in de wereld is, namentlyk de be- rlykheydt des vlesches, en de begeerlykheyt der oogen, en grootsheyt des levens, en is niet uyt den Vader, maar is de wereld. En de wereld gaat voorby, en haar begeerlyk- t: maar die den wille Godts doet, blyft in der Ewigheyt.
Johannis. cap. 2. vers 15,16,17.

't Verheugt de Engelen.

Wy dwaalden alle als Schapen, wy keerden ons een yeg lyk na zynen wegh. Jesaia. 53. vers 6.

En vreest niet, gy klyn kuddeken, Luc. 12. 32.

Wie was het Schaapje, dat ging dwalen,
En dolen, buyten ſpoor en palen,
Door 't woeſte veldt, en wilde woudt,
Soo veer van huys, in vreemde Oorden,
In prykel van een wreet vermoorden,
Wyl ſich den Eeter daar onthoudt?
Ick was het ſelf, en ging al verder,
Maar ghy myn aldergoetſte Herder,
Hebt my ſoo trouw'lyk op geſocht,
En eyndeling met vreugd gevonden,
Eer my de Wolf noch had verſlonden,
En op uw ſchouders t'huys gebrocht.
Nu luſt ons naar uw ſtem te horen,
En naa te volgen uwe ſpooren,
Op dat wy 't Zielverquickend Gras,
Met koele hemelſch dauw, beſeeten,
In uwe groene beemden eeten,
By 't aangename bloem gewas;
En onder uwe hoede ſchuylen,
Voor die, van heeten honger huylen,

 En

En jancken naar onnosel bloet,
Maar soo wy van uw Staf niet wyken,
Sy sullen van den roof niet stryken,
Al sijnse noch soo seer verwoedt.
Ach goede Herder onser Zielen,
Wy willen volgen op uw hielen,
Uw Stem is honing, broot en wyn,
En Oly, Melck, en alle segen,
Bewaardt ons dicht op uwe wegen,
Dan sullen wy geluckig sijn.
Geluckig mach het Schaapjen heeten,
Dat onder uwen Staf mach eeten,
En drincken uyt de koele Beek,
Van klare liefde, uyt Godts Herte,
Een balsiming voor dorstend smerte,
't Most veel zyn, dat hier by geleek.
Hoe souden wy hem niet beminnen,
En speelen stadig met de sinnen,
Op al zyn vrind'lyk goet en soet,
Die ons soo lief'lyk quam te vooren,
Toen wy, soo ver van huys verlooren,
Elendig waren in 't Gemoedt.
Dat uwe Staf ons verder leyde,
Tot dat wy in de groene weyde,

Van 't heylig, ſalig Paradys,
In wyte en eyndelooſe breete,
Niet uyt te ſpreeken, noch te meeten,
U Ewig geven lof en prys.

Heylig Antwoordt.

Myn Schapen horen myn ſtemme, en ick ken de ſelve, en zy volgen my, en ick geef haar het Ewige leven: en zy ſullen niet verloren gaan in der Ewigheyt, en niemant en ſal de ſelve uyt myne handt rucken. Joh. 10, v. 27, 28.

Die Godt vertrout, Heeft wel gebout.

Siet, de lantman verwacht de kostelyke vrucht des lant
lanckmoedig zynde over deselve, tot dat het den vroeg
en spaden regen sal hebben ontfangen. Jac. 5. vers 7.

Verwachtende de ſalige hope. Titum. 2. 13.

De Bouman waagt het ſayen,
En ſmyt zyn beſte pant,
Verloren over 't landt,
Op goede hoop, van ſchone vrucht te mayen:
Was imand daar ontrent,
Sulck weſen niet gewent,
Hy meenden 't radt der Sinnen moſt hem drayen.
Soo willen wy 't ook wagen,
En ſmyten 's werels Ryk,
Met al zyn dreck en ſlyk,
Van Eydelheyt en vleſelyk behagen,
Des ouden Adams buyt,
Van onſen boeſen uyt,
Want dit verlies ſal goede vruchte dragen.
Al kan hy 't niet verſinnen,
Die zyn gedachten ſpant,
Om door een gaauw verſtant,
De wereld ſchat, en 't weelden Goedt te winnen,
Wy ſijnder in geruſt,
En ſetten onſe luſt,

Om

Om 't ware goet voor ſchyn en rook te minnen,
Vergaardt geen ſchat op aarde,
Gaf iemandt ons te raat,
In wysheyt, ſonder maat,
Die alles wiſt, in zyn gewicht en waarde:
Soo wie ſijn woorden houdt,
Heeft op een Steen geboudt,
En ſtaat geveſt, of 't woeden, onweer baarden.
Hy kenden ons bederven,
En wiſt dat ons gemoet,
Vervult met werels goedt,
Niet was bequaam, om 't hemels goet te erven.
Hy maakten ons een Spoor,
En ging ons ſelver voor,
Al wie hem volgt ſal 't Ewig heyl verwerven.
Wat mocht het iemand baten,
Of hy de wereld hadt,
Gewonnen tot een ſchat,
En moſt, helaas! het Zielen goet verlaten!
Hier ſeyt de wysheyt neen,
't Was beter hier geen ſteen,
Als dat wy ſoo, het ſichtbaar AL, beſaten.
Och Jeſus onſen Here,
Schynt klaar in ons Gemoedt,

Op dat wy 't ware goedt,
Uyt ſchyn verlies, in d'Ewigheyt begeren;
En ooſten 't groot gewin,
Der lange Rykdom in,
De Ziel tot vreugd en uwe naam ter eeren.

Heylig Antwoordt.

Die zyn leven liefheeft, ſal 't ſelve verlieſen: En die ſijn leven haat in deſe wereld, ſal 't ſelve bewaren tot het wige leven. Joh. 12. vers 25.

Nu ſchynt het klaer.

De *wyſe namen Oly in haare vaten met haar Lamp*
Matth. 25. vers 4.

Uw Naam is een Oly die uytgestort wordt.
Cant. 1. vers 3.

Wat sprack dien alderwysten mond,
In wien men nooit bedroch en vondt?
Was 't niet, hoe dat wy souden leeren,
Van zyn alwaarde Majesteyt,
Sachtmoedig en Ootmoedigheyt,
Al die haar Zielen rust begeeren?
Wat sou dat schonen Oly sijn,
In 's levens Lamp, om klaren schyn,
In 's Bruygoms heylig Oog te geven!
Wy waren immers garen wys,
Om ook dien koninckIyken Prys,
t'Ontfangen, in het ewig leven.
Jaa Overheylig Zielen broot,
Lam Godts, dat hemelsch bloet vergoot,
Wilt ghy ons geest'lyk voetsel wesen,
Op dat het bitter en het suur,
Der wrange en wrevele natuur,
Door uwe soetheyt word genesen.
Ons Zielen vuur is seer belust,
Naar uw beloofde vrede en rust,
En tracht uyt uw fontyn te drincken,

Van 's levens koele waterbron,
Wiens Wel van Ewigheyt begon;
Op dat zy 't vuurig recht laat fincken.
Ghy fyt dat heylfaam Vrouwen Saat;
Belooft, om 't heyloos Slangen quaat,
Op zyn vergifte kop te treden:
Dat moet gefchieden in ons hart;
Op dat het uwen Tempel wart,
Daar gy, ô Godt, wordt aan gebeden.
Ach Jefus! alderhoogfte Soet,
Verfinckt u diep in ons Gemoedt,
En word in onfen Grond geboren,
Dat ghy der Zielen Perel zyt,
Die uyt ons hart, in Ewigheyt,
Niet wykt, of weder word verloren.
Wie fpreekt der Zielen Rykdom uyt;
Die Godt, tot Bruydegom, of bruyt;
Voor eynd'loos Ewig mach verkrygen,
Benevens 't ganfche Hemel ryk,
Waar is een Ding, hier by gelyk?
Waar fpreken geldt, hier moet men fwygen.
Op Maagden, 't is geen flapens tydt,
Eer ons de gulde Eeuw ontgleydt,
Godts liefde laat ons alle noden;

Al wat de wereld geeft en biet,
Verdwynt tot roock en eydel niet,
Ons word wat hogers aan geboden.
Ach God'lyk, heylig hemels Bloed,
Weest ghy den Oly in 't Gemoedt,
Op dat de Lamp des levens schyne,
Als van een wel bedachte Maagt,
Die haren Bruydegom behaagt,
En 't nare duyster doet verdwynen.

Heylig Antwoordt.

aat uw lendenen omgordt zyn en de Keerse brandende. En syt gy de menschen gelyk, die op haren here wachten, nneer hy weder komen sal van de Bruyloft, op dat als hy nt en klopt, zy hem terstont mogen open doen. Salig syn de enstkneehten, welcke de here als hy komt sal wakende vin- *ı.* Luc. 12. vers 35, 36, 37.

Soo veel te waardiger.

Gelyk een Hert schreeuwt na de waterstromen; a
schreeuwt myn Ziele tot u, ô Godt. Myn Ziele dors
Godt, na den levendigen Godt. Psalm. 42. vers 2.

Alle gy dorstige, komt tot de wateren. Jesa. 55. vers 1.

O water beek van Cristallyn,
Soo koel by hete Sonneschyn,
Die 't Oog tot op uw grond laat kyken,
Terwyl gy van de hoogten af,
Daar 't wellen uwen oorsprong gaf,
Door groene Beemden heen komt stryken;
Wat syt gy fris, voor 't dorstig hart,
Dat in het wilde woudt, benart,
Van jagers, en van bitse honden,
Benaut, vervolgt en seer geplaagt,
Lanckwylig, op, en af gejaagt
Ten laatsten uytkomst heeft gevonden;
Nu hygt en swoegt en janckt na vocht,
Op dat het sich eens laven mocht,
En 't afgesloofde hart verquicken:
Hoe salft gy sijn verhitte borst,
En laaft zyn overgroote dorst,
Op dat hy niet behoeft te sticken.
Soo syt gy voor 't gejaagde Beest,
En soo is Godt voor onsen Geest,
Vermoeyt van al het vinnig jagen,

Die fuchten ende vluchten moet,
In 't wilde woud van vlees en bloet,
Beleydt, met foo veel loofe lagen.
Ach Jefus, koele water vliet,
Die u foo vrind'lyk aan ons biet,
Wy willen uyt uw beekjes drincken,
Tot wy den jager defer tydt,
Ontvloden, in de Ewigheyt,
In uwe volheyt gans verfincken.
Dan is de bange jacht gedaan,
En 't lange ruften gaat weer aan,
Geen dryver kan ons meer beroeren;
Wy grafen in een groene beemd,
Daar nooyt een tyd, de fleur af neemt,
En ons geen vyand kan beloeren.
Nu jaagt hy ons, en meent het quaat,
Maar 't komt de goede wil te baat,
Die vluchtende in des vaders armen,
Sich uyt de wildernis ontwart,
En fchuylt in Godts genadig hart,
Van licht en liefde, en erbarmen.
Daar fal de levende fonteyn,
Een ewige verquicking zyn,
Weg eydelheyt, van 't aartfche leven,

Wy soecken in uw ryk geen rust,
Maar sijn op hemels heyl belust,
Om naar 't Beloofde landt te streven.

Heylig Antwoordt.

Soo iemandt dorstet, die kome tot my en drincke. Joh. 7. vers 37. *Soo wie gedroncken sal hebben van het water dat ick hem geven sal, die en sal in Ewigheyt niet dorsten, maar het water dat ick hem sal geven, sal in hem worden een Fontyne van water, springende tot in het Ewige leven.* Joh. 4. vers 14.

Die anders wil, Heeft ſtaag verſchil.

Gy begeert, en hebt niet: gy benydt en yvert [na dingen] ende en kuntſe niet verkrygen: Gy vecht en voert kry[g], doch gy en hebt niet, om dat gy niet en bidt. Gy bidt, en en ontfangt niet, om dat gy qualyk bidt, op dat gy het in u[we] welluſten doorbrengen ſout. Jac. 4. vers 2,3,

Soo yemant achter my wil komen die verloochene hem selven. Luc. 9. 23.

Elck seyt al wat: Bevint sich iet,
In 't midden van een snelle vliet,
Dat krachtig opwars is genegen,
In wederwillen van de vloed,
Die stadig na beneden spoed,
Soo heeft hy 'tgansche water tegen:
Maar hout hy 't wederwillen stil,
En wil gelyk de vloeying wil,
Dan is zyn ongemack genesen;
Dan sal den ganschen duytsen Ryn,
En al zyn dropjes met hem sijn,
En 't sal als enen wille wesen.
Ach droevig menschelyk gemoedt,
Hoe leeft en streeft gy tegen vloet,
En stroom, van 't groote God'lyk Willen!
Die uwen wille tegen gaat,
Want hy is goed en gy zyt quaat,
Hoe kan dit anders als verschillen?
Al is de brede wyde vloet,
Van d'Eyndelose Godtheyt, goedt

Noch is zy quaat voor uw begeren,
Om dat sy ewig voor sich gaat,
En nooyd verenigt met uw quaat,
Noch haren loop niet kan verkeerèn.
Maar wild gy noch geluckig zyn,
Verlaat uw eygenwillig myn,
Dan syt gy van de last ontladen,
De gansche Godtheyt is u meê,
En dryft u eynd'ling in de Zee,
Van 't ewig leven vol genade.
Ach Stroom van alle ewigheyt,
Die niet, als goet en vrindlyk syt;
Hoe soeckt gy 't alles meê te slepen!
Gelyk het ook geluckig wordt,
Wat sich in uwe stroming stort,
En van uw dryving wordt begreepen.

Heylig Antwoordt.

W*ie met my niet en is, die is tegen my, en wie met m*[illegible]
niet en vergadert, die verstrooyt. Matth. 12. v. 30.

TOEZANG.

TOON: Uyt liefde komt groot leyden.

Godt is een ewig geven,
Een volle ſtroom van goet,
Zyn liefde dryft ten leven,
Vloeydt weg, met deſe vloet;
Verlaat de wereld en zyn ſchyn,
En ſtaakt het weder ſtreven,
Gy ſult geluckig ſijn.

Geluckig boven maaten,
Die 't God'lyk willen kieſt,
En alles wil verlaten,
Waar door men Godt verlieſt.
't Was immers eydelheyt en niet,
Of wy 't hier al beſaaten,
Wat ons de wereld biet.

Neen overgoude dagen,
Wy treden in u voort,
Op dat wy 't leven dragen;
Door d'opgeſlooten poort,
En ons geen naberou door knaagt,
Maar 't ewig welbehagen,
Al 't leet naar achter vaagt.

Een quade grond, Een korten ſtondt.

Een iegelyk die deſe myne woorden hoord en die ſelve niet e doet, die ſal by een dwaas Man *vergeleken worden, di ſijn Huys op het ſant gebout heeft, ſprack Jeſus de Ewig wysheyt.* Matth. 7. vers 26.

Hy

Hy sal op sijn huys lenen, maar het en sal niet bestaan.
Job. 8. vers 15.

'T Gebou dat niet op Christi woorden staat,
Als is't tot een Paleys verheven,
't Is Eydelheyt, zyn fondement is quaat,
En 't sal sich eyndeling begeven.
Al sat men sacht, op een fruwelen stoel,
En Gouden berg van alle weelden,
En had van rouw of wedom geen gevoel,
Maar al wat sich het hart verbeelden;
En dit Gebou stond op de schoonste voet,
Zeer wel beleyt en vast verbonden,
Gelyk de geest van dese wereld doet,
Door spits vernuft en gaauwe vonden;
't Was Eydelheyt: Want of het niet door fout,
Van dese of gene quam te leyden,
Die duysenden op winsten zyn betrout,
Noch ook door woeste oorlogs tyden,
Verterend vuur, of hoge water vloet,
Of op geswolle wilde baren,
Als 't onweer fel, en rasende verwoedt
De schatten rooft, die op haar varen,

Noch

Noch is 't vergeefs: Soo komt'er eyndling toch
Van middernacht, ſnel op gedreven,
Een Onweer, ſwart, en ſwaar, van wee, en ach
Welks drygen 't fondement doet beven.
Saa vaſt, gebouw, dat op een ſantgrond ſtaat;
Hier moeten al uw delen kraaken,
Als deſe vlaag op uwe lenden ſlaat,
En donderbraakt uyt zyne kaken.
Wat Storm is dit, ſoo byſter en ſoo ſwart?
Men placht hem altyt DOOT te heten.
Baa, Monſter, voor een wereltlievend hart,
Wat hebt gy al ter neer geſmeeten!
Daar leyt het al, op enen ſlach, en ſtoot!
Wie wys is, bout op Chriſti woorden,
Soo heeft zyn huys in Ewigheyt geen noodt.
Wys ſijnſe, die naa weyheyt hoorden.
Wie iſſer nu dan ſoo verſtandig niet,
Of ſoo met blintheyt in genomen,
Die deſen Buy niet in 't gemoet en ſiet,
En weet dat hy gewis ſal komen?
Ach arme Menſch! waarom dan ſoo gedaan?
Waarom gebout op ſulcke gronden,
Die tegen Doot en Hel niet kunnen ſtaan?
Hier wordt gy immers ſtom gevonden.

Soo niet, ſoo niet, al die zyn heyl begeert,
Moet op de vaſte ſteenrots bouwen,
Hoe Jeſus heeft gewandelt en geleert,
Dat ſal hem ewig niet berouwen.

Heylig Antwoordt.

De Ryke Menſch ſprak: *En ick ſal tot myn Ziele ſeggen, Ziele gy hebt veel goederen, die op gelecht zyn voor vele ren, neemt ruſte, eet, drinckt zyt vrolyk. Maar Godt ide tot hem, gy dwaas, in deſe nacht ſal men uw Ziele van eyſchen: en 't geen gy bereyt hebt, wiens ſal het ſijn? Al-o [is 't met dien], die hem ſelven ſchatten vergadert en niet ken is in Gode.* Luc. 12. vers 19, 20, 21.

Alles heeft zyn mondt.

Want uyt de groote en ſchoonheyt der ſchepſelen wordt de oorſpronckelyke werekmeeſter der ſelve beſchout daar by vergeleken zynde. Wysheyt 15. vers 5.

Aan

Aanmerckt de Lelien des velts. Matth. 6. vers 28.

Als wy door groene beemden gaan,
Daar veelderhande Bloempjes ſtaan,
Die tot ons, al iet willen ſpreken,
Met wit, en blaauw, en roodt en geel,
Vermengt, beſprengt, ſo ſchoon en eêl,
Hoewel, hoe naau, en dicht bekeken;
Terwyl zy haren geeſt van geur,
Door 't aangename Lyf, van kleur,
Soo hart verquick'lyk van ſich geven,
En 't wintje, vegende over 't Hof,
Met bloeyſel reuck, het ruyſend lof,
Der hoge Popelaars doet beven,
De morgen Son ſoo heer'lyk blinckt,
En koele dauw van kruytjes drinckt
By 't tuyt'ren, fluyten, ſingen, quelen,
Van 't luchtig vluchtig pluym gediert,
Dat tuſſchen Aarde en Hemel ſwiert,
En door de tackjes heen gaat ſpelen;
Dan dencken wy in ons gemoet:
O Paradys, wat ſyt gy ſoet!

Om

Om dat wy hier een blickje speuren ,
Van d'uytgevloeyde liefdens kracht ,
Die als een spiegel word geacht ,
Op dat wy 't goed , voor 't quade keuren.
Sy preken al van haren Grond ,
Daar alle wesen uyt ontstondt ,
Gelyk , als uyt geboore krachten ;
Die ons met haar veelvoudigheyt,
Soo schoon en wonder uytgebreyd ,
't Onsichtbaar wesen doen betrachten.
In dit geschep , van Tydt , en Maat ,
Is Lief , en Leedt , en Goet , en quaat ,
In een vermengt , en uyt geboren ;
Maer in den grond der Ewigheyt ,
Is't ewig durend onderscheyt ,
Als dach en nacht , van Liefde , en Tooren.
De Duysternis die Tooren hiet ,
Begrypt het Licht des levens niet ,
Soo ook , haar bose Creatuuren ,
Die , met de Hel verborgen zyn ,
Gelyk de Nacht , in Sonneschyn ,
En dat sal eynd'loos Ewig duuren.
Wat is de wyse vader goet ,
Die met een stroom van soo veel soet.

De menschen daag'lyx komt begieten ;
'tZy datse vroom, of god'loos zyn,
Zyn regen en zyn Sonneschyn
Laat hyse al te saam genieten.
Wie vraagt, waarom dit soo geschiet?
Godt is de LIEFDE, en anders niet;
En wyl in 't sichtbaar AL, en Leven,
Zyn liefdens kracht is uytgevloeid,
En half in dese wereld bloeydt,
Soo kan hy niet, als 't goede geven.
Daarom, ô Mensch, wie dat gy seyt;
Bespiegelt u, in desen tydt,
Eer dat den SPIEGEL wordt verbroken;
En uwe Ziel in 't duyster Naar,
Daar 't Goede nooyt word openbaar,
Van Godt most Ewig sijn verstooken.
Dat is de Hel, een ewig quaadt,
Daar 't lieve licht nooyt in en gaat,
Valt iemand daar, wie wil hem redden?
'tIs buyten Goedt, het Ewig Goedt,
Bedenckt u dan wat dat gy doet,
Hels lyden, is een onsacht bedde.
Daar om is desen tydt van Goudt,
Die onse Ziel den Spiegel houdt,

Daar Goet en quaat sich openbaren,
Op dat wy 't beste vatten aan,
Naa Godt, de ware Rykdom staan,
En ewig wel voor qualyck varen.

Heylig Antwoordt.

Siet ick heb u beden voorgestelt, het leven, en het Goed en den Doot en het quade. Deut. 30. vers 15.

TOEZANG.

TOON: Soo als 't begint.

Wy willen Godt ons herte geven,
En treden 't aartsche met de voet,
Op dat ons 't Ewig hemels leven,
In plaats van 't helsche quaat ontmoet.

Ach boe veel schoonder is het dagen,
Van 't Somerdaagse Morgenroodt,
Als 't nypen van de Ooster vlagen,
By doncker nacht, soo naar en doot.

Elck spreekt en preekt van 't eerste wesen,
Als van haar Moeder, en den grondt
Waar uyt zy in 't beginsel reesen,
Want alles heeft zyn open mondt.

Hier ſtaan wy nu, gelyk genooden,
Om aan te vatten wat ons luſt,
Van rechts en lingts ons aangeboden,
Eer 't licht des levens werdt gebluſt.

Soo laat ons wel en wys'lyk keuren,
Het blyde goedt voor 't droevig quaat;
Wyl 't ons uyt liefde mach gebeuren,
En voor 't begeren open ſtaat.

Fontyn en wortel aller weſen,
Brengt gy den rechten honger voort,
Dat alle onluſt werdt geneſen,
En alles komt gelyk het hoordt.

Om een beeter.

Werpt vau u wech al uw overtredinge waar door gy o[...]
den hebt. Ezech. 18. vers 31. *Dewyl gy uyt ge*[...]
hebt dien ouden mensch met zyn wercken. Col. 3. vers 9

Laat ons dan afleggen de wercken der duysternis.
Rom. 13. vers 12.

Stort uyt, uw Water op der Aarde,
Soo vul ick uwen Kroes met Wyn,
Seer goet en soet, en hoog van waarde,
Dat sal uw immers beter zyn.
Soo spreekt, Godts Liefde ook tot myn;
En alle; Dat wy souden haten,
Al wat de wereld roemt en eert,
Verachten, smaden, en verlaaten,
Wat zy bemindt en seer begeert.
Nu hoord, wat ons de Wysheyt leert:
Giet weg, de Wereld uyt uw Harte,
Soo schenck ick u den Hemel in,
Die baart geen naberouwend smarte,
Ach, overvloed, van groot gewin!
Wech Eydelheydt, uyt onsen sin.
Siet Mensch, wat is den Eys, des Heeren?
Hy heeft geen Menschen dienst van doen,
Maar zyn genade, is een begeren,
Om ons, als kind'ren, op te voên,
Op dat wy 't altyt, jeugdig groen,
Genieten in het Ewig leven:

Hy wil maar dat wy wys'lyk zyn,
Een slechter voor een beter geven,
Een dreckig voor een suyver reyn,
Een lampje voor een Sonneschyn.
Is dit noch waardig t'overwegen,
Of neemt men noch bedenckens tyt,
Op sulck een winst, en grote segen,
Voor 't derven van de Eydelheyt,
Die, als een stroom, daar hene gleyt?
De Gulde Poorten staan ons open,
De goede Vader nood ons al,
Op dat wy van zyn Goetheyt kopen,
Den Hemel, voor het jammerdal,
En vast staan, voor een sware val.
Ach Vader! dat wy u beminnen,
En tot een balsemende kracht
In 't strenge levensvuur gewinnen,
Die haar gestalte soo versacht,
Dat zy, van vreugde, ewig lacht,
En opstygt, in een jubileeren,
Met lof gesang en danckbaarheyt,
Om 't schoon der vreugde te vermeeren,
In 't Herte van uw Majesteyt,
Door d'Ewige diepte uyt gebreydt.

Jaa Vader laat ons dat gebeuren,
Wy willen 't, en gy wilt het ook,
Wys zynſe, die voor damp en rook
Dat ſchone licht des levens keuren.

Heylig Antwoordt.

Een goede, neergedruckte, en geſchudde, en overlopende mate ſal men in uwen ſchoot geven. Luc. 6. vers 38.

Hoe onbedacht.

En weet gy niet dat de vrindschap der wereld een vyand-schap Godts is? Soo wie dan een vrind der wereld w[il] sijn, die word een vyand Godts gesteld. Jac. 4. vers 4.

Zyt nuchteren en waakt. 1 Petr. 5. vers 8.

l fachtjes Menfch, foo luftig niet in 't leven,
Of Weelde, uw Kroes, met overvloed, befchenckt,
fyt, helaas! met groot gevaar omgeven,
Het is hier niet foo veylig, als gy denckt.
ar treter een, van achter, op uw hielen,
Te byfter naar, en doncker van geficht,
er Monftreus, voor wereldlyke Zielen,
Dat alle baa, en lelyk, voor hem fwicht.
at meer? Noch veel; noch veel, die haar verblyden,
In uw verderf, en loeren op uw quaadt,
rwyl zy u by haren teugel leyden,
Op dat gy vlug, op qúade wegen gaat.
staat eens ftil; Raapt uw gedachten t'famen;
Al vergenoeg, al vergenoeg van huys:
fyt een Menfch, en foud u reed'lyk fchamen,
Om ringt te fyn, met fulck een hels gefpuys.
blyven wel voor uw gezicht verholen,
Als dun gefpens, en guyg'len om u heen,
aar haar bedrog, doet u elendig dolen,
Rampfalig kind, helaas! waar wil dit heen?

Waar wil dit heen? Dit bly ſal droevig Ende!
  Maar 't is noch tyd; ſiet, met bedaartheyt om,
Hy is u na, die drygt met groote Elende,
  En u verſlenſt gelyk een beemde Blom.
Nu ſyt gy moey, en Cierlyk uyt geſtreken,
  En dunckt u wel het ſchoonſte kind te ſyn,
Maar dit verguld wil jammerlyk verbleeken,
  Als 't overdeck van Eydelheyt en ſchyn,
Door uw Gevolg, aan 't Eynd word af genomen.
  Hoe ſoo? Wat aars? als lelykheyt en vuyl,
Afſchuw'lyk graau en ſwart om voor te ſchromen,
  Gedompeld, in een diepe modder kuyl.
Hier ſoud gy wel een aartſchen Engel ſchynen,
  Maar 't Monſter dat daar in verholen lecht,
Wierd op een baar, als 't masker ſou verdwynen,
  O Wee! ô wach! die uytval was te ſlecht!
Soo niet; och neen; treed uyt den kring der boſen,
  Vlucht van 't verderf, het jammer word te groot,
Al is de wech, ſoo fraay beſtrooyt met rooſen,
  't Is Eydelheyd, zy ruyken nade dood.
Wy noden u, om onſe wech te minnen,
  O Suſter, komt, geef ons nu eens de hand,
Treed aan, treed aan, word onſe ſpeelnootinne,
  In 't overſchoon en ſalig vader land.

Heylig Antwoordt.

Soo onderwerpt u dan God: wederstaat den Duyvel en hy sal van u vlieden. Naakt tot God, en hy sal tot u naaken. Jac. 4. vers 7, 8.

Het beſt, Op 't leſt.

Ende daar zyn Hemelſche lichamen en daar zyn aartſe lichamen: maar een andere is de heerlykheyd der heme Jche, en een ander der aartſche. 1 Cor. 15. vers 40.

Ma

Maar wy hebben dese Schat in aarde vaten.
2 Cor. 4. vers 7.

Een houte kroes, vervuld, met roode wyn,
Verdonckerd, en verbergd het schone,
Maar geeft dat Nat, een Vat van Christallyn,
Soo sal 't zyn cierlykheyt vertonen,
Noch meer als 't licht zyn glans daar ook toe doet,
Soo is de Ziel in 't aartsche vlees en bloet.
Al is zy root, of geel van deugden goudt,
Haar schoonheyt is voor 't oog verholen,
In 't grove lyf, als in een kroes van hout,
Dit doet het mensch'lyk oordeel dolen,
Dat op de glans van dese wereld boud,
Den vromen is als and're, krom en oudt.
Maar als eerlang het aarden vat verbreekt,
En dat zy over word gedreven,
Uyt dese kroes, daar zy verholen steekt,
In 't heylig salig vreugde leven,
En dryft in 't Vat van hemels Christallyn,
Dan blinckt haar deugd gelyk de sonne schyn.
't Is beter hier voor slecht en recht te gaan,
En 't hart met deugden te verryken,

Als

Als had men hier een konings mantel aan ;
Daar 's Werels oog op quam te kyken ,
Wy achten 't mooy en Cierſel waard en hoog ;
Dat koſt'lyk is in 's Bruy'goms heylig oog.
Al wat hier blinckt en troots in hoogmoed praald ;
Het is gering en klyn van waarde ,
Wanneer de Dood , den Eſel't mooy afhaald ,
Daar leyd het al in ſtof en aarde ,
Dan is , helaas ! 't inwendig leven bloot ,
In plaats van wyn , als water uyt de ſloot.
O Jeſus ! kracht , die altyd wond'ren doet ,
Gereet om 't krancken te geneſen ,
Wy noden u te gaſt in ons gemoet ,
Laat uw genade met ons weſen ,
Op dat door u , het water in ons hart ,
Tot goede wyn , van deugt veranderd wart.

Heylig Antwoordt.

Daar is een Natuurlyk lichaam, en daar is een geestelyk lichaam. 1 Cor. 15. 44. Doch het geestelyke en is niet eerst, maar het natuurlyke, daar naa het geestelyke. v. 46. Dan sullen de rechtvaerdige blincken gelyk de Son, in 't Koningryke haars Vaders. Matth. 13. vers 43.

Het mach geen quaad.

L*aat my de watervloedt niet overstromen, en laat de d*
te my niet verslinden. Psalm. 69. vers 36.

De Heere bewaart alle de gene die hem liefhebben,
Psalm. 145. vers 20.

Al bruyst de wilde levens Zee,
Daar wy, in vlees en bloedt op vaaren,
Wy hebben onsen Jesus mee,
Die sal ons scheepje wel bewaaren.
Hy sprack wel eer een enckel woordt,
En straften weer en woeste winden,
Zy waren stil en sweegen voort,
Zyn liefde kan de toren binde.
Laat hobben tobben wat'er wil,
Laat ruysen alle norse vlagen,
Naa onweer word het wel eens stil;
Wy willen 't met de Meester wagen.
Al is den afgrond seer ontsteld,
En gaapt, om 't leven te verdrincken,
Soo lang als Jesus ons verseldt,
En hebben wy geen noodt van sincken.
Hy is getrou in alle noodt,
En sal ons scheepje niet begeeven,
Maar voeren over hel en doodt,
Aano d'ever van het ewig leven.

Steek af in Zee, van 't vreemde landt,
Daar Vlees en bloed, wel is gebooren,
Maar 't is een schrale dorre strandt,
Daar wy geheel niet t'huys en hooren.
Aan d'overzyde van dit meer,
Is 't vaderland van rust en vrede,
Al tobd het scheepjen op en neer,
Gy hebt de goede Jesus mede,
Die sal het stieren daar het hoordt,
En brengen in behoude haven.
Die soo niet wil, moet echter voordt,
Op 's levens Zee, met stadig slaven,
En eyd'le onrust, voor en naar,
Bestormt van vlees'lykheyt en sonde,
In ewig prykel en gevaar,
Van jammerlyk te zyn verslonde,
In d'ewige afgrond sonder grondt,
Wie kan de diepe sincker houden?
Of redden uyt der hellen mondt,
Die op zyn eygen selfs betrouden!
En of hy lang op dese Zee,
Van 't haast verdwynend sichtbaar leven,
Had stroom, en weer, en winden mee,
En wierd voorspoedig voort gedreven;

Hela

Helaas! wat sou 't ten laatsten zyn?
Wanneer den storm des doodts gekomen,
Gebied, dat alle hulp verdwyn,
En alle troost word weg genomen:
Daar sinckt het scheepje droevig heen,
En haald zyn hoogste topjen onder,
Dat gist'ren soo voorspoedig scheen,
Word nu een seer vervaarlyk wonder.
Ach neen dat niemand sulx gebeur,
Men is wel wys in aartse dingen,
En staat zyn tyd'lyk leven veur,
Dese overvaart ie niet geringe:
Men lade Jesus in zyn schip,
Die kan de baare Zee gebieden,
En hoeden ons voor sandt en klip,
Soo sal geen ondergang geschieden.
Ach broeders, van myn's vaders huys,
Laat Jesus met u scheepje varen,
Wy sagen u soo garen t'huys,
Op dat wy t'samen vrolyk waren,
Van dese groote reys der tyt,
In 't Vaderland der Ewigheyt.

Heylig Antwoordt.

De Heere sal u bewaren van alle quaadt: uwe Ziele sal hy bewaren. Psalm. 121. vers 7.

Dies te verder.

Want onse lichte verdruckinge, die seer haast voorby [ga
werckt ons een gantsch seer uytnemend Ewig gewi
der heerlyckheyt. 2 Cor. 4. vers 17.

De Heere is myn helper. Hebr. 13. vers 6.

Hoe felder achter uyt getogen,
Hoe snelder naar het doel gevlogen,
Dies, of de vyand woeld en treckt,
En maakt veel strysts en Zielen smarte,
Te meerder dringt men Godt na 't harte,
Zoo dat zyn quaat ons goedt verweckt.
Wy willen voort, wie sou ons binden?
Ter plaats daar wy geen rust en vinden.
Ach! Doelwit, van ons Zielen oog!
Wat doen wy menig diepe suchten,
Naar uw genade en liefde vluchten,
Geschooten van des herten boog!
Al zyn wy vreemd in desen lande,
Vetuyt met vast gevlochte banden,
Aan 't grof verduysterd vlees en bloedt,
Noch gaan wy voort, met onse sinnen,
Naar hem, die wy in 't hart beminnen,
Den Bruydegom van ons gemoedt.
Daar zyn verscheyde lievelingen,
Elck poogt en oogt naa zyne dingen,

Daar 't schatje leyt, daar woondt het hart,
En daar wy lieven in ons leven,
En doelwit daar de sinnen streven,
Tot dat'et wel getroffen wardt.
Ach! Zielen schat van groote waarde!
Al wonen wy, in 't vlees, op aarde;
Gy trekt het leven, daar gy leydt;
En laat ons in het vlees niet rusten,
Op dat wy met verheve lusten,
Staag doelen naa de Ewigheydt.

Heylig Antwoordt.

Salig is de Man die versoeckinge verdraagt: Want als hy beproeft sal geweest sijn, soo sal hy de krone des levens ontfangen, welcke de Here belooft heeft die geenen die hem lief hebben. Jac. 1. vers 12.

TOEZANG.

TOON: Jerusalem ô schone Stat.

Een somer vlaagje doet geen quaat,
Al valt het neder, onder wegen,
Wanneer men naa zyn oogwit gaat,
Soo diep in hart, en Ziel gelegen.

Wie is gerust, op 't vreemde pat,
Tot aan den Avond uyt te rusten?
Eer hy sijn weg ten eynde tradt,
Dat sal geen wyse Reyser lusten.

Behouden 't huys, of by zyn vrindt,
Laat afgesloofthcyt achter wege,
Als hy sich in de rust bevindt,
Kan hy de moeyten wel verveegen.

Of soo hy daar nog aan gedenckt,
Het is tot sijne meerder vreugde,
Die 't heyl van rust zyn voetsel brengt,
Voorleden leedt, doet goedt en deugde.

Wat sal 't een groote weelde zyn,
De Pelgroms weg te overdencken!
Bedaagt van 's Hemels Sonneschyn,
Daar ons geen moeyten meer sal krencken.

Het leven ſproot, Uyt Chriſti doodt.

Waarom zyt gy root aan uw gewaadt? en uw kleedren al[s] enes die in de wynperſe treedt? Jeſai. 63. vers 2.

My

Myn liefste is blanck en root. Cant. 5. vers 10.

Als is 't een doorne, fel in 't steeken,
Daar sich de teere handt voor wacht,
Noch komt'er een verborge kracht,
Soo aangenaam, uyt voort te breeken,
Van kleur en geur soo hoog en schoon,
Dat zy van duysend spand de kroon.
Ach Roosje, dat soo soet in 't ruyken,
Met schoon bedoude blaatjes gloeydt,
Of gy op scherpe doorne groeydt,
Gy syt het waardig om te pluyken;
Wy lieven u voor allen, 't meest,
Uw soete reuck verquickt den geest.
Noch doet gy ons gemoed betrachten,
Hoe, eertyts, op een schralen oordt,
De lydens doorne brachten voort,
Bloedtrosen, hoog van verf en krachten,
Soo aangenaam soo schoon en groot,
Dat zy verschrickten hel en doodt.
Hoe was dat Bloempje toch geheeten?
Soo hoog en majesteyts, van kleur,

Soo ryk en vol, van basem geur,
Of mag men dat geheym niet weeten ?
Zyn Naam is WONDERBAAR, en scho
't Was Godt, en Mensch, in een PERSOO
't Gekruyste Lam, met soo veel wonden!
Ach, onser Zielen Bruydegoom,
En allersehoonste Rooseboom,
Soo goedt en soet voor doodt en sonden!
Hier was de liefde sonder maat,
Hy dee veel goet, en leed veel quaadt.
De handen die de Zeeg'ning deeden,
Rontom sich heen, aan alle kant,
De voeten, die 't verwoeste landt,
Verkondigden, de lieve vreede,
Van eynd'loos heyl en ewig goedt,
Zy dropen al, van heylig bloedt.
Bloetroode roosen, waardt te minnen,
Gesypeld uyt de doorne kroon,
Soo heylig en soo hemels schoon,
Uw soet kon 't helsche suur verwinnen,
Dat sich in Adams Ziel ontstack,
Toen hy sich van Godts liefde brack.
Dit was de Bloem, uyt 's Vaders harte,
Zyn allerdiepste liefdens kracht,

In Jesus name voortgebracht,
Die uyt de doorne boom, van smarte,
Zich opende, en bloeyden voort,
Dat hel en duyvel wierd verstoordt.
Ach roosebloedt, uyt heylig weesen,
Valt, met uw hemelse Tinctuur
In myn verduysterd Zielenvuur,
Op dat haar kranckheyt wordt genesen,
En zy, helaas! soo seer verbleekt,
Nu weder 't gulde hooft op steekt.
Ach Roos van Saron! myn beminde,
Myn Tortelduyf, myn schoonste lief,
Die ick, in myn gemoed verhief,
Hoe lust het my u recht te vinden!
Nu sucht ick noch in 't wilde woudt,
Gelyk een Duyf op 't dorre hout.
Daar synder veel die my belaagen,
En seer misgunnen 't hemels goedt,
Dat ick versluyt in myn gemoedt,
En soecken my de buyt t'ontjaagen,
Van jaar op jaar, en dach, op dach,
Dat baard in my, soo menig Ach!
Ach Godt, myn lief myn over schone,
Ick hou aan u, houd gy aan my

Dit leven gaat wel haast voorby,
Dan hoop ick in uw Hart te wonen.
Ick in het uwe, en gy in 't myn,
Dan sullen wy vereenigt zyn.
O Rose boom, vol schone bloemen!
Wie kan uw heerlykheyd volroemen!

Heylig Antwoordt.

Ick ben een Rose van Saren, een Lelie der dalen. Ca
2. vers 1.

TOESANG.

TOON: O Kersnacht.

Toen Godt, in 't vlees, sich openbaarde,
Was 't schoonste Peereltje op aarde:
Swyg stil al wat van wonder roemdt;
Wie kan dat grootste wonder spreken?
Hier moet de Son, en Maan verbleeken!
En alles wat 'er wart genoemdt.

Veel Koningen, en veel Propheeten,
Met uytgestreckte hoop beseeten,
Besaagen gaaren desen dach.
O Menschen, die op aarde woonde,
Toen sich den Schepper Menschelyk toonde,
Wat was 't een wonder dat gy sach!

Daar over, laat ſich imand hooren;
Het geen dat quam tot onſe ooren,
En dat wy ſagen, met ons Oog;
En taſten, met onſe eyge handen;
Soo ſprack hy, die van liefde brande,
In 't WOORDT *des levens, ſchoon en hoog.*

Jaa Vrindt hoe ſoudt gy anders ſeggen?
Gy placht op zyne borſt te leggen;
Dien allerkoſtelykſten borſt!
O! *ach! hoe wort de geeſt ontlooken!*
En 't vonckend Zielenvuur ontſtooken,
In d'allerſchoonſte Jeſus dorſt.

Jaa Jeſus! lief, myn overſchone,
Het luſt ons dicht by u te woonen;
En of gy niet op aarde zyt,
Noch woondt gy ons niet in de varte,
Maar, door 't Geloof, in onſe harten,
Gelooft zy Godt, in Ewigheyt.

Daar leven is, is hoop.

Genadig en barmhartig is de Heere, lanckmoedig en gr
van goedertierentheyt. Pſalm. 145. vers 8.

Sma

Smaakt, en ſiet dat de Heere goet is.
Pſalm. 34. vers 9.

ekrookte riet en ſal hy niet verbreeken,
Noch 't rokend pit, ſal hy, niet bluſſen uyt:
vens lucht! Om 't voncken aan te ſteeken,
Vat ſuyſt gy ſoet, en hemels van geluydt!
nt al tot my, belaſten, en beladen;
oo valt een dauw, van melck, en honing graadt:
wilſe al verquicken, en verſaden,
)ie Over 't Hart, van Godt begeren ſtaat.
t hoorden zy, die waater uyt haar Ogen,
ls tot een bad, der heyl'ge voeten nam?
zy, met hair, ootmoedig quam te drogen,
Iaar ſchuld verſmolt, in Jeſus liefde vlam.
ɔt goede moet, klyn vonckje, van Begeeren,
)at ſich naa Godt, en zyn genade ſtreckt;
glimmen, is een liefden kracht, des Heeren,
)oor zyn genaade, in uw gemoed verweckt.
e ſeyter neen? Om 't vonckjen uyt te doven;
Iet is te laat, uw Sonden zyn te groot?
gaa voorby; men ſal hem niet geloven;
Iet is hem niet, die ons zyn liefde bood.

Al

Al wat'er drygdt, tot twyfel, en vercagen;
  Wy feggen neen; dat is den Vader niet:
Maar wat ons lockt, en treckt, naa Godts behagen,
  Dat is zyn handt, die ons zyn hulpe biedt.
Neen Zielen-vonck, laat niemand u verschricken;
  Godt is de LIEFDE, en 't enckel, simpel GOEI
Waar soud hy u, mee doven of versticken?
  Al wat hy heeft, is lief'lykheyt en soet.
Saayd gy maar; Ach! en Och! Myn God! myn Leve
  Myn hoop! myn heyl! myn trooft, en toe verlaat
Het sal een Ooft, van goede vruchte geven,
  Want zyn genaa', doorsegend sulcken saad.
Sant JAN, gy hebt de Liefste schoon beschreven!
  Seer hoog en diep, uyt een verklaarden Geest,
Door heylig vuur, in 't Liefden Punt verheven,
  Wyl gy ook syt, het lieve kindt geweest:
GODT is een LIGHT: dat scheldt door onse Oore
  En klinckt in 't Hart, gelyk een Eng'len Toon:
Jaa liefden kindt; ons lust noch meer te hooren;
  Godt is een Licht, volkomen klaar en schoon:
In 't welcke, gans geen Duyster, word gevonden:
  Dat 's sonder vleck: Haleluja, myn Lief!
Soo blyft het swart, in 't ewig wit verslonden;
  Een Son, die sich, van ewigheyt verhief:

M

n Son, myn Lief, die 't duyster doet verdwynen!
Gaat op, in 't Hart, ô Zielen bruydegom!
n myn gemoed met klaarheyt door te schynen,
En spreyd uw licht in 's levens cirkel om.
it noch al meer? borstlegger, Godts beminde?
Noch hoog, en schoon! noch veel! noch over veel!
seyde; GODT is LIEFDE: die hem vinde,
Groot is de schat, hoogwaerdig is haar deel.
dt is een licht, en Liefde: schoon, om' hooren!
Die met zyn Ziel, in 't Licht der Liefde blyft,
e blyft in Godt, en is uyt Godt geboren,
Gelyk het kint der liefde, lief'lyk schryft.

Heylig Antwoordt.

Want den Sone des Menschen en is niet gekomen om der menschen Zielen te verderven, maar om te behouden. c. 19. vers 56.

Spys na den Honger.

Aller Ogen wachten op u: en gy geeft hen hare spyse t'sy[n]
tyd. Gy doet uwe hand open en versadigt al wat d[aer]
leeft [na uw] welbehagen. Psalm. 145. vers 15,16.

Versadinge der vruchten is by uw aangesicht.
Psalm. 16. vers 11.

Een ider soeckt naa zyns gelyken,
Elk leven, neemt en eet zyn broodt,
Van, daar zyn levens krachte ryken,
De Moeder, daar hy uyt ontsproot:
Soo ook, ons sichtbaar aartse leven,
Een klyne wereld, in zyn maat,
En kindt, van 't groote voort gedreven,
Uyt wiens Materi 't ook bestaat.
Het Maagse, Magineets begeren,
Treckt uyt den groten Moeder aan,
Op dat het leven heeft te teeren,
En in zyn weesen mach bestaan:
Dat 's goedt, en wel, en wy bedancken,
De hoogste, die het alles geeft,
Den wortel aller stam en rancken,
Uyt wien dat alles 't wesen heeft:
Soo isser noch een ander leven,
Dat in het leven deser tydt,
Met Elementen stof omgeven,
Als in een kas, verborgen lydt:

Dat hongerdt ook naa zyne Moeder,
 Gelyk een Deel, van 't ewig AL,
Den grooten aller dingen voeder,
 Die ewig was, en blyven sal.

Dat tracht sich dieper uyt te strecken,
 Wat d'aarde geeft, is hem geen broodt,
Hy soeckt een wesen aan te trecken,
 Van 't wesen, daar hy uyt ontsproot.

Godt is zyn wereld, en het wesen,
 Voor zyn begeerende Machneet,
Dat zynen honger kan geneesen,
 Wanneer hy stadig van hem eet:

Met suchten, bidden, ende smeeken,
 Van dach, op dach, en jaar, op jaar,
In liefde, en aandacht onbesweeken,
 Aan desen tafel, voor en naar.

O Godt! ô Broodt, van 't geest'lyk leven,
 Maakt gy der Zielen maag gesont,
Om rechte honger lust te geeven,
 Tot opening, van 's harten mondt;

Op dat wy drincken ende eeten,
 Inwendig wassen tot uw beeldt,
Dat met uw goeden geest beseeten,
 Voor 't vaderlyke aansicht speeldt.

Gelyk een Kindt, uyt u gebooren,

Om 't ewig vreden woordt te hooren.

Heylig Antwoordt.

Salig [zyn] die hongeren en dorsten [na] de gerechtigheyt: want zy sullen versadigt worden. Matth. 5. vers 6.

Niet sonder hoop.

Hebt gy dien gesien, die myn Ziele lief heeft. Ca
3. vers 3.

Ick sal hem soecken die myn Ziele lief heeft.
Can. 3. vers 2.

Gelyk een Tortelduyf, in 't woud,
Die zyne Weergaa heeft verlooren,
In eensaamheyt, op 't dorre hout,
Zyn toon van treurigheyt laat hooren;
Soo swerft de Ziel, als vreemdeling,
En acht! en tracht naa haar beminde,
Die haar in Adams val ontging,
Of zy 't verlooren weer mocht vinden.
Wat suyst en ruyst'er meenig vlaag,
In 't wilde woudt, van 't aartse leven!
Hoe dwaaldt zy om! nu hoog, dan laag,
En wil geen moet verloore geven.
Ach Bruydt, of Bruygom, van de Ziel!
Wat moet zy ver zyn uyt gevloogen,
Toen haar die reyne lust ontviel,
Soo grof en jammerlyk bedrogen!
Wat moet zy ver verswotven zyn,
In 't doncker bos, vol wilde boomen,
Beschaduwt, voor de sonneschyn,
Soo naar, en swaar, om uyt te komen!

 O Tor-

O Tortelduyfje houdt maar aan,
Gy sult uw Weergaa noch wel vinden,
Het sal uw soecken niet ontgaan,
Hy soeck u ook, als zyn beminde.
Al loerdt den Adelaar in 't woudt,
Belust om duyve vlees te kluyven,
Soo gy u aan de liefste houdt,
Hy sal uw veertjes niet verstuyven.
Een wachter heeft u in het oog,
Zyn liefde sal u wel bewaaren,
Of 't scheen dat gy alleenig vloog,
In 't wilde woudt, van veel gevaaren;
Gy syt nochtans soo eensaam niet,
Daar synder veel die u beminnen,
Of gyse niet voor ogen siet,
Zy houden u voor haar vrindinne:
Behalven hem, daar gy 't op munt,
Door wien, zy u, haar dienst verleenen,
Den goeden Jesus, 't hoogste punt,
Die gy, en wy, in 't soecken meenen.
Den w .chter Israëls sluymert niet,
Zyn liefden oog sal op ons waaken,
Tot wy ontvlogen al 't verdriet,
In 't overheylig veylig raaken:

Om weder zyn vrindin te zyn,
En speel genoodt, gelyk te vooren,
Eer wy, door 't eygenwillig myn,
Die schone Bruydegom verlooren.

O Tortelduyfje, houdt maar aan,
Gy sult uw weergaa noch wel vinden,
Hy soeckt u ook, als zyn beminde,
Hoe soudt gy dan malkâar ontgaan?

Heylig Antwoordt.

Biddet, en u sal gegeven worden: soeckt, en gy sult vinden: kloppet, en u sal open gedaan worden. Want een ygelick die bidt, die ontfangt: en die soeckt, die vindt, en die klopt, dien sal open gedaan worden. Matth. 7. 7,8.

Dromen is bedroch.

De *menſche is de ydelheyt gelyk: zyn dagen zyn als ee* *voorbygaande ſchaduwe.* Pſalm. 144. vers 4.

Se

Soo en laat ons dan niet slapen gelyk als de anderen.
1 Thess. 5. vers 6.

Wat is het wonderbaar! Och harm!
Strack was ick ryk, nu ben ick arm.
My droomde, van veel mooys, en weelde:
Ick was een groot, aansienlyk man,
En had een Konings kleding an,
By al, wat sich het hart verbeelden.
Als vlaag, by vlaag, was myn gewin,
De welvaart vloeyden tot my in,
'k Was vrolyk, met myn ryke vrienden;
Myn landt was breedt, myn Gaarden wydt,
By allerley vermaaklykheyt,
En had veel boden, die my dienden.
Men noemden my gestadig, Heer,
Elck streek, en boog sich voor my neer.
Myn woon paleys hadt gulde salen:
Ick sat op felp; 't was; knechten dien:
Myn Eys're kist, was wel voorsien,
Een put te diep, om leeg te haalen.
't Was alles heer'lyk, wat ick sach:
Met wierd ick wacker; daer ick lach,
In 't stof; besoeteld, en vergeeten;
Een arm, elendig, kreupel man;

Noch

Noch geldt, noch broodt, noch kleed'ren an
Veracht, verschoven, en versmeeten.
O Bedelman, wat preekt ghy sterck!
Ghy wereld'ling komt hier te kerck,
Of ghy uyt uwen droom mocht raaken;
Daar in ghy diep versluymert leydt,
En maaldt en dwaaldt in eydelheydt,
Eer u gebeurdt, een droevig waaken.
Want siet; al slaapt men noch soo vast,
En gaat in eydelheydt te gast,
En droomt van alle moye dingen,
Die 't oog begeerdt, en 't harte lust,
Zeer mackl'yk, vrolyk en gerust,
Daar alle weelden 't hart omringen;
De starcke doodt stem roept soo luyt;
De Geest ontwaakt; de Droom is uyt:
Men leydt ontbloot, van alle deugden:
O noodt! O overnaare noodt,
Wat is uw armoed swaar en groot!
Wat helpt een eyd'le droom, van vreugde?
Wordt wacker, al die slaap'rig syt,
En waakt in dese gulden tydt,
Van opgesloote hemels deuren;
Waar door men langs de weg van deugdt,
Gaat in, tot eyndeloose vreugdt,
In eeuwigheyt, bevrydt voor treuren.
Die 't oog van 't innerlyk gemoedt,

In heyl'ge aandacht open doet,
En wandelpt op des Heeren wegen,
Versmaadt de vreugd, van korten duúr,
Wanneer hy komt aan stervens uur,
Soo valt op hem een groote segen.
Zyn geest ontwaakt uyt dese tydt,
In 't eynd'loos goedt, der ewigheyt.
De langste welvaart is te kiesen.
Een droom, van weelde, is wynig waardt:
Wie sich een Hemel maakt, op aardt,
Die moetse, eyndeling, verliesen.
Al wat voorby gaat en vervliedt,
Dat is het waare wesen niet:
Wat ewig vast staat, sonder wancken,
Is waardig dat men 't lieft en mindt,
Beoogt, betracht, en soeckt en vindt,
Wie 't haagdt, en waagdt, sal 't sich bedancken.
Ach Jesus! heylig Zielen licht,
Schynt ons gestaadig in 't gesicht,
Op dat wy wacker zyn, en waaken,
En niet in 't logge vlees, en bloedt,
Bedomt, en duyster van gemoedt,
In slaap noch sluymering geraaken.

Heylig Antwoordt.

Want wanneer sy sullen seggen, het is vrede, en sonder gevaar: dan sal een haastig verderf haar overkomen. Thess. 5. vers. 3.

Schyn bedriegt.

Doet aan de gehele wapenrustige Godts op dat ghy konnen staen tegen de listige omleydingen des Duyvels. Eph 6. vers. 11.

Gelyk de Slange Evam door hare arghlistigheyt bedroogen heeft. 2. Cor. 11. 3.

O! stomme visie, waart gy wys,
Hoe sou den Hengelaar staan kyken!
Die u beloerdt, zyn maag tot spys,
Ghy soudt zyn schyn goed wel ont stryken.
Hy steld sich seer bekoor'lyk aan,
En toond hem goed'en mild, in 't geven,
Maar 't is uyt loos bedrog, gedaan,
En 't kost uw beste lyf, en leven.
Wist gy den Angel in het aas,
Dat beetie sou ü niet bekooren,
Maar door onnoselheyt, helaas!
Gaat gy, elendiglyk verlooren.
Maar ach! waart gy het noch alleen,
Soo onvoorsichtig, in 't vergaapen,
En droevig lot, het ging noch heen,
Om dat gy tyd'lyk syt geschaapen:
Maar die verstandt en wysheyt heeft,
En laat sich soo door 't aas beloeren,
Dat imand hem bedrieg'lyk geeft,
Dat is elendtg slecht vervoeren!

Den grooten Henglaar gaat op buyt,
Langs d'oever van het mensch'lyk leven,
En werpt zyn Helschen Angel uyt,
Met schyn van goed en soet omgeven.
Wat hapt, en snapt'er menig Ziel,
Naa 't aas, van eydelheyt en weelde,
Dat hem voor zyn begeerte viel,
Door Oogen, ooren, en verbeelden!
Den Visser doet het cierlyk voor,
En weet den weerhaak toe te winden,
Op dat hy toch het hart bekoor,
Om 't Ewig leven te verslinden.
Dat is elendig, en bedroeft!
Van 't quaadt des Angels wel te weeten,
En van 't gevaar, die 't lockaas proeft,
En noch te gapen, en te eeten!
Het visie weet zyn onheyl niet,
Wyl 't stom, en dom in sulcke saaken,
Onnosel komt in zyn verdriet,
En aan zyn levens eynd te raaken:
Maar 't leven uyt de ewigheyt,
Begaaft, met licht, verstandt, en sinnen,
Tot waare wysheyt, en beleyt,
Om 't ewig Goed, voor 't quaad te winnen,

Die 't met zyn Geest begrypen kan,
Door leering, spreeken, en vermaanen,
Niet meer een kindt, maar Vrou, of Man,
Genodigt op des hemels baanen,
Gewaarschoudt, voor een scherpe haak,
Van droevig quaad en ewig lyden,
Verborgen in het aarts vermaak,
Van weelde, wellust, en verblyden;
Dat die sich noch verlocken laat,
Door voorgestelde beuselingen,
Dat is te droevig, en te quaadt!
Eens Menschen Ziel is niet geringe!
Betroud den loosen Heng'laar niet,
O mensch! te groot, om klyn te achten!
Of gy 't verderf niet voeldt en siet,
Als 't raakt en haakt, komt wee en klachten,
Hy is voorsichtig van gemoedt,
Die Oogt, en poogt naa hemels goedt.

Heylig Antwoordt.

Den duyvel] *die was een Menschen moorder van den beginne, ende en is in de waarheydt niet staande gebleven: want geen waarheydt en is in hem. Wanneer hy de leughen spreekt, soo spreekt hy uyt zyn eygen: want hy is een leugenaer, ende Vader der selver* [*leugen*]. Joan. 8. 44.

't Is wonder.

O Heere wat is de Mensche, dat gy hem kend? het k
des menschen, dat gy het achtet? Psalm. 144. ver
Siet de Hemelen, jaa de Hemel der hemelen en souden u
begrypen. 2 Par. 6. vers 18.

Syn Grootheydt is ondoorgrondelyk. Psalm. 145. vers 3.

Als ick myn Oog verhef om hoog,
En sie den blauwen heemels boog,
Besaayd met soo veel duysend sterren,
Nooyt afgekeeken, noch geteldt,
En wy soo voort, door 't ruyme veldt,
Dien Cirkel om, soo breedt en verre,
Dat myn gedachte stuyt en stoot,
Dan denck ick; Ach! wat syt gy groot!
Hier by, verrysen myn gedachten,
Dat dese Grootheyt, die men siet,
Een puntjen is, en anders niet,
Wanneer wy 't Ewig AL betrachten:
En dat die groote Majesteyt,
Beslooten, noch in plaats, noch tydt,
Niet op te heffen, noch te noemen,
Op 't menschelyke Stipe siet;
By 't ewig Groot, soo klyn als niet!
Wie kan dat wonder ooyt vol roemen!
Dat Godt, dat Eyndeloose Groot,
De kleyne Mensch soo vrind'lyk noodt,

Tot zyn gefelschap, en vrindinne;
Om mee te deelen, in zyn vreugdt,
Bekleed, met heerlykheyd en deugdt,
Als twee Gelieven, in 't beminnen!
O Godt! oneyndig, ewig goedt,
Wat is uw wonder groot en soet!
Wat mach den Worm noch weyg'rig wesen!
Van sulcken groeten Heer gevrydt,
Gelockt, en vriendelyk gevlydt,
Als Bruydt, genoodt, en uyt gelesen!
Versocht een Koning, op zyn Troon,
Met Schepter-staf, en goude kroon,
En voetslavin, tot zyn beminde,
Wat riep de wereld overluydt,
Dat groot Geluk, en Wonder uyt!
Wie kon de bruylofs vreugde binden!
Maar wat is dit? een eydel niet,
By 't geen de Ziel van Godt geschiet:
O Mensch! bedocht gy uw genaade!
En overley zyn waarde recht,
Gy soudt, om 't werels klyn en slecht,
Die groote bieding niet versmaade.

Hoogwaardig GROOT, dat niemand weet,
Hoe hoog, hoe diep, hoe wydt, hoe breedt,
Oneyndig, Ewig, ongemeeten!
Baard gy de wysheyt in ons Hart,
Dat dese saak gewogen wart,
En niet door eydelheydt vergeeten.

Heylig Antwoordt.

De *Hemel is my een Troon, en de Aarde een voet banck myner voeten.* Act. 7. vers 49. *En vervulle ick niet n Hemel en de Aarde?* Jerem. 23. vers 24.

Wie kanſe tellen?

Want god heeft den Menſche geſchapen tot onverderffel-heyt: en heeft hem gemaakt een Beeldt van zyne eyg- *Natuur.* Sap. 2. vers 23.

De genadengifte Godts is het ewige leven.
Rom. 6. vers 23.

Beloften van het Ewig leven,
Door 't Woordt des levens ons gegeven,
Dat als een ſtroom van wysheyt vloodt,
En bracht een volle Zee van ſegen,
Hoe noodig ſyt gy t'overwegen,
Wat is uw waarde, ſchoon en groot!
Te meer, wanneer men 't ewig derven,
Vereenigt met het ewig ſterven,
Van eynd'loos quaadt, voor eynd'loos goedt,
Van Godt, en Hemelryk geſcheyden,
Elendig, ſonder maat van tyden,
Dat is een Spiegel, voor 't Gemoedt:
Op dat de ſinnen hier vergaaren;
Soo alle hondertduyſend jaaren,
Van ooſt, of weſt een vogel quam,
En van het gruys, der ganſche Aarde,
Die Godt door zyne ſchepping baarde,
Alleen, een ENIG ſantje nam;
Dat ſou noch aan een eynde loopen;
Maar die op ſulk een eynd moſt hoopen,

In jammer, en verdriet van tydt,
Hoe sou zyn Hart in wanhoop sincken,
Van sulcken bit'ren Kroes te drincken!
Dat 's maar een blick der Ewigheydt:
Een stip, een puntje, en noch minder,
Want Ewig vind geen eynde vinder.
Ach! dat het ons ter harten gaat!
Ons gaat het aan, ons sal het treffen!
O! onderscheydt! niet op te heffen,
Van ewig goedt, of ewig quaadt!
Schrick menschen kind, en rept uw voeten,
Op 't padt, van ware deugdt en boeten,
Den tydt, van overleg, is kort:
Wie salse, aan 't eynde, weder haalen?
Niet lang te drygen, en te draalen,
Eer dat de deur geslooten wordt.
Wie hier op aarde is in elende,
Hoopt door het sterven, op een Ende,
Van dach, op dach, en uur, op uur;
Maar in het ewig Hels verderven,
Daar kan der Zielen grond niet sterven,
Zy is een Vonck, van Ewig vuur:

Gebooren uyt het Ewig Baaren,
Der Krachten die begin'loos waaren,
Een onoplosselyken knoop,
Van d'ewige Natuur verbonden,
Dies word voor haar geen Eynd gevonden,
Daar is in ewigheyt geen hoop.
Maar wil zy haar in Godt verbeelde,
Dan smelt haar strenge macht in weelde
Haar vuur'ge wortel wordt verkoeld,
En onophoudelyk genesen,
Van 't liefden licht, en heylig wesen,
Soo dat zy niet, als weldoen, voeld.
Ach ewig Weldoen! salig leven,
Dat Godt aan ider Ziel wil geven,
Die zyn beloften neemt in acht!
Uw waarde is nimmer tuyt te spreeken,
Om dat gy eynden sult noch breeken,
't Is hoog en diep, die dat betracht!
In dienwe aan u, een uytgang kenden,
Dat gy noch eyndeling sout enden,
Al was't, met 's werels laatste sant,
Naa soo veel hondert duysent jaaren,

Soo sou 't een onvolmaaktheyt baaren,
  Maar Ewig, schuyft dat aan een kant.
Daarom is dit, het groot Beloven,
Dat al, en alles gaat te boven;
  Dat ons den Mondt der Waarheyt seyt;
Ick geef myn schapen 't Ewig leven.
Een waarde! nimmer op geheven!
  Gelooft zy Godt, in ewigheyt.

Heylig Antwoordt.

Het is u beeter verminckt tot het leven in te gaan, dan d twee handen hebbende, hene te gaan in de Helle, in da onuytblusschelyk vuur. Daar haren Worm niet en sterft, en he vuur niet uytgeblust en wordt. Marc. 9. vers 43. *En des sullen gaan in de Ewige pyne; maar de rechtveerdige in da Ewige leven.* Matth. 25. vers 46.

TOESANG.

Ewig, Ewig, ſonder Ende,
In verheuging, of Elende!
Hangt den evenaar in 't Hart,
Om het onderſcheyt te wegen,
Want daar leyt ons aangelegen,
Eyndeloos is machtig vart.

Heeft de wereld een gewichte,
In het ſterven ſalſe lichten,
Wat ſoo diep bedommeld lach,
Komt dan helder voor de ogen,
Schaduw heeft het Hart bedrogen,
Dat het Oog niet klaarder ſach.

Neen dat moet ons niet geſchieden,
Laat ons 't ewig quaad ontvlieden,
In den arm van 't Ewig Goedt,
Die ſyn gunſt heeft a an gebooden
Nevens ſulck een vrind'lyk nooden,
En ſyn deuren open doet.

Voor dit een ander.

Ende gelykerwys wy het Beeldt des *aartschen gedragen he-ben,* [*alsoo*] *sullen wy ook het* Beeld des Hemelschen *drage* 1 Cor. 15. vers 49. *Want ook in desen suchten wy, verla-gende met onse woonstede, die uyt den* Hemel *is, overklee-te werden.* 2 Cor. 5. vers 2.

Doet aen den Heere Jesum Christum. Rom. 13. vers 14.

Als ick myn sichtbaar beeld betrachte,
En overdenck, met myn gemoedt,
Soo vind ick Adams vlees en bloedt,
Verknoopt van tydelyke krachten:
Dat trock ick uyt de wereld aan,
Om 't vier der Zielen mee te kleeden;
Van myn geboorten dach, tot heden,
Heb ick daar mede om heen gegaan.
Ach schoonste Jesus! myn Beminde!
Waarom dan, soud het minder zyn,
Ontrent uw Wesenheyt, en myn,
Wyl 't aartsche 't Hemels niet kan vinden?
Syt gy den tweden Adam niet?
Uyt wien wy moeten zyn gebooren,
Die ons herstelt, gelyk te vooren,
En Hemels Vlees, en Bloed aan biedt?
Waarom dan souden wy niet dragen,
Het Wesen van uw Lichaams Kracht,
Het vierig leven toe gebracht,
Door 's Vaders heylig welbehagen?

Uw lichaam, moet ons lichaam zyn,
Wyl Adams lichaam moet verderven,
En 't ryke Godts niet kan beerven.
Jaa Jesus! Lief! myn Sonneschyn,
Wy wensen 't uyt u, aan te trecken,
Op dat ons vuur dien Oly eet,
En 't heylig, hemels Bruylofs kleedt,
Den Geest der Zielen overdecke.
Ons denckt aan uw beloofden buyt;
Dat sulcke, die aan u gelooven,
De Doodt geen leve sal berooven,
Zy treden maar van Adam uyt.
Sou dat ons lusten niet bekooren,
Om naar het innerlyk gemoedt,
Uyt Jesus hemels Vlees en Bloedt,
Gelyk een Kind, te syn gebooren?
O Godt! die ons een Adam syt,
Om dat uw Speeltuygs goede Snaaren,
In Adams val verbrooken waaren,
Die gy herstelt, in ewigheyt!
Uw Geest moet ewig in ons speelen,
Op dat wy t'saam de vreugde deelen.

Heylig Antwoordt.

H*et gene uyt het vlees geboren is,[dat] is vlees: en het geest uyt den Geest geboren is, [dat] is Geest.* Joan. cap. 3. [ve]rs *6.*

O Gou-

O Goude vryheyt.

Doch die ryk willen worden, vallen in versoeckinge, en [in den Strik; en [in] vele dwase en schadelicke begeerlic heden, welcke de menschen doen versincken in verderf en on dergang. 1 Tim. 6. vers 9.

Met de Banden sijner sonden sal hy vast gebouden worden. Prov. 5. vers 22.

Noch is zy vrolyk, en gerust,
Helaas! en laat fiolen sorgen,
Van dach tot nacht, van nu tot morgen,
Door Eydelheydt in droom gesust.
Sy weet, van Keetings, noch van banden,
In weelde en wellust onvermoeydt,
Soo swaar gekluysterd en geboeydt,
Maar blindheyt overdeckt haar schanden.
'T Is droevig, die zyn quaadt niet siet!
Soo placht een Slaaf, in angst bekneepen,
Met eys're ketingen te sleepen,
In groote elenden en verdriet!
Rampsalig Kindt! gy syt gevangen,
Hoe vry, en vranck gy meent te zyn!
Uw vryheyt is bedrog en schyn,
Noch syt gy lustig in uw gangen!
Gy gaat uws Vadershuys voorby;
Helaas! hoe wilt'er eynd'ling kluysen!
Uw afkomst is van Eed'len huyse,
Nu leyd' men u, in slaverny:

Van wellust, eydelheyt, en sonden.
Wat is de Keeting swaar en grof,
Van soo veel schaakels, hart van stof,
Daar u de Weereld aangebonden,
Gekneveld, en gekluysterd heeft!
De tweede deeldt niet mis, in swaarte,
Als dienden hy een groot gevaarte,
Op dat hy u, niet licht, begeeft:
Dat is dien starcken bandt der Hellen,
Die op geen klyn geruchje past,
In zyne schakel haaken vast,
Door beuselingen niet t'ontstellen.
Nu komt'er noch een darde by,
Door soo veel krom gedraayde bochten,
Van vlees en bloedt te saam gevlochten,
Dat is een rechte Slaverny,
O Mensch! leert uw elende weeten!
Daar is een bandt aan uw Gemoedt,
Die treckt u tot een ewig goedt,
Niet uyt te spreeken, noch te meeten.
Al syt gy veer, gy syt niet los;
De Godtheyt heeft u ook gebonden,
En roept u, uyt den dienst der sonden,
Waar in gy maaldt, gelyk een Ros.

Gy ſyt tot geen Slavin gebooren,
Maar tot een Koninglyke Bruydt;
Breekt van de ſlaafſe banden uyt,
Soo is u Hemels heyl beſchooren.
Al ſyn de banden ſwaar en ſterck,
Indien zy uw Gemoedt verveelen,
De Hoogſte ſal u ſterckte deelen,
Soo gy het meendt, begint maar werck.
O Menſchen Ziel, ſoo hoog van waarde!
't Is eydel, dat gy and're diend,
Godt is u allerbeſte Vrindt,
Die geeft u Hemels goedt voor aarde.

Heylig Antwoordt.

oorwaar, voorwaar ſegge Ick u, Een ygelick die de ſonde doet, is een dienſtknecht der ſonde. En de dienſtknecht lyft niet ewiglick in het huys, de Sone blyft'er ewiglick. ien dan de Sone u ſal vry gemaakt hebben, ſoo ſult gy lick vry zyn. Joan. 8. vers 34, 35, 36.

Van twee, een darde.

K*eerdt weder tot my*, *ſpreekt de Heere der heyrſchare*
ſoo ſal ick weder tot u lieden keren, *ſeydt de Heere*
heyrſcharen. Sach. 1. vers 3.

Soeckt den Heere terwyle hy te vinden is.
Jesa. 55. vers 6.

Wie maakt dit bruyne schadu beeldt,
Dat nevens 't lichaam hene speeldt,
Gans niet t'ontreden, noch te myden ?
Wie of hier van den oorsaak zy ?
Of d'een, of d'ander, ick of gy,
Of syn wy 't liever alle byde ?
Want of de Sonneschyn daar is,
Behalven 't lichaam is het mis;
Daar word geen schadu beeld geboren :
En of ick lange staa, en praal,
Behalven glans van Sonnestraal,
Soo komt'er ook geen schim te vooren;
Dies hangt het van ons beyden af,
Daar elck, hier toe, het zyne gaf,
Ick duysternis, en gy het lichte :
Uyt dese twee, en anders niet,
Ontstaat een onbetast'lyk iet,
Dat beeld'lyk is voor ons gesichte.
Dit is onlogenbaar, en klaar,
Wie 't hoordt, en siet, die noemt het waar;
O Mensch! van werelsche gedachten!

Die 't Hart, vervuldt, met eydelheydt,
Soo facht in aartsche Roosen leydt,
Komt desen Spiegel eens betrachten.
Gy denckt, meschien, in uw Gemoedt;
De Godtheyt, is, oneyndig goedt,
Die 't schone licht, der klaare stralen,
Van liefde, en barmhartigheydt,
Soo mild en ryk'lyk uyt gebrydt,
Op zyne schepsels af laat dalen.
Dat is een Waarheyt, die men weet,
Zyn Liefde is grooter als gy meet,
Zyn WIL is saligheyt en leven;
Een eeuwige uytgang, als een vloedt,
Van vrind'lykheyt, en Hemels goedt,
Dies hiet hy GODT, een louter geven.
Maar soo gy wildt verborgen zyn,
En treedt niet in zyn Sonneschyn,
Hoe sal hy 't Beeld, van Heyl formeeren?
En maaken uwe Saligheyt,
Door 't liefden licht, der Majesteyt,
Als gy u niet tot hem wild keeren?
Syn Woordt van Liefde roept u aan;
Komt in myn Sonne straalen staan,
Dan wordt uw saligheyt gebooren:
Als uwen wil in zyne gaat,
En stil voor 't heylig schynen staat,

Soo komt het Beeld van heyl te vooren.
  Godt is een Goed, van ewigheyt,
  En heeft zyn armen uyt gebreydt,
Na 't Zielen leven, met verlangen;
  Wie 's werels eydelheyt ontwringt,
  En in het Licht des levens dringt,
Word, als een Kindt, van hem ontfangen.
  Bedenckt u, Menschen kind op aard,
  Die gaaren ewig salig waard;
Godt geeft het zyn; geeft gy het uwe:
  Dan sal de darde saak ontstaan;
  Geluck, en Saligheyt; wellaan;
Laat ons het tegendeel dan schuwen.

Heylig Antwoordt.

Sy *keeren my de neck toe, en niet het aangesicht*. Jer. 2. vers 27. *Wendet u naa my toe, wordet behouden, alle* *gy eynden der aarde: want ick ben Godt, en niemant meer.* Jesa. 45. vers 22.

Als 't buyten woedt, Is 't binnen soet

Bewaart u selven in de liefde Godts, verwachtende barmhartigheyt onses Heeren Jesu Christi ten ewigen leven. Jud. vers 21.

Verbergt my onder de schaduwe uwer vleugelen.
Psalm. 17. vers 8.

O! naare, barre Winter Nacht,
Bekleedt met vrees en strenge macht,
Van bitse windt, en spitse vlagen,
Terwyl het alles kraakt en klemdt,
Het dunne waater kildt en stremdt,
Om, Man, en Ros, en al te dragen!
Die u, in een beslooten muur,
Ontschuylen mach, by 't lieve vuur,
Wat baard het weldoen, rust en vreugde!
Terwyl het buyten vreeſ'lyk kluyst,
Onstuymig hageld, sneeudt en ruyst,
Wat doet, dat derven, hem al deugde!
Hoe danckt hy Godt, in zyn Gemoedt,
Die hem soo veel genaden doet,
En overkleedt, met milde Zegen!
De gloed, van een gestookten Haardt,
Is dan soo kost'lyk, en soo waardt,
Wy meugen 't varder over wegen,
Wat sal 't dan syn, die 't ewig naar,
Oneyndig quaat en vreeſ'lyk swaar,

Van Hellen angst, en bitter lyden,
On'tschuyld in Godts Barmhartigheyt,
By 't lieve licht, der Majesteyt,
Voor ewig, sonder maat van tyden!
O Hel! ô overnaare Hel!
Hoe luydt uw Naam soo streng en fel!
Gy syt het waardig, om te schuwen!
Die 't overdenckt, en wel betracht,
Want ewig, is een lange Nacht,
Wie sou voor sulck gevaar niet gruwen?
't Was nodig, dat het Menschen Hart,
Hier over wat aandachtig wardt,
Want hy bemind toch heyl, en vreugde:
Een somer vlaag, van eydelheyt,
Gaat haast voorby, met dese tydt,
Maar dat men sich voorsach met deugden.
Waarom, in d'uyterlyken Geest,
Soo schrander, gaauw, en wys geweest,
Om sich voor 't quade te behoeden?
En over 't werck van groot gewicht,
Soo onbedacht, soo los, en licht,
Wie sal aan 't Eynd, de schaa vergoeden?

O Mens! behoed u Ziel voor ſchaa!
De Ewigheyt, is ons ſoo naa;
De Hel, is niet ſoo ver te ſoecken;
Men wandeld in een groot gevaar,
Haar Afgrond is, noch hier, noch daar,
In verre, afgelegen hoeken:
Maar waar wy ſyn, daar is zy ook,
Al ſiet ons Oog geen vuur of rook,
Zy is geen grof, maar geeſtlyk weſen;
Een Holle, of verholenheyt,
Oneyndig ewig, uytgebreydt,
Een diepte! waard, om voor te vreſen!
Soo groot als 't Licht des Hemels zy,
Dat eynd'loos is, ſoo groot is hy,
Maar ewig, in de Glans verholen:
Wie dit, voor onbegryp'lyk acht;
Die vraag; Waar is de Swarte Nacht?
Wy ſeggen; In den Dach, verſcholen.
Gelyk, in 't Woord te leſen is;
Het Licht, ſchyndt in de Duyſternis,
En blyft, van 't ſelve, onbegreepen:
Dat is de Glans, van 's Vaders Hart,

Daar 't Duyster in verslonden wardt,
Hoe scherp zyn Angel is gesleepen.
Daar is de Vorst van Sonde en quaadt,
Met alles wat het Goede haat,
Voor eynd'loos ewig, in gevangen;
En waar hy zyne snelheyt wendt,
Hy naderd nergens aan een Endt,
Al maakt hy noch soo verre gangen.
O Ryk! ô seer vervaar'lyk Ryk!
En aller grouw'len plaats, en Wyk!
Daar soo veel helsche Ogen vuuren,
Uyt holle winckels, van 't Gespuys,
By 't naar geschuyfel, en geruys,
Der monstereuse Creatuuren!
O Morgenstar! waar syt gy nuw,
Voor 't heylig licht soo bang en schuw,
In sulck een diepen Nacht versoncken!
Al nodigt gy ons ook daar heen,
't Gevalt ons niet, wy seggen neen,
't Is beeter, voor Godts Troon, geblonecken.
Wy schuylen voor dat ewig Swart,
In 't ewig Wit, van 's Vaders Hart,

Daar is men voor het onweer veylig;
Daar ſal men ewig vrolyk zyn,
En ſingen met den Serafyn,
Dat ſchone Liedt, van, Heylig, Heylig.

Heylig Antwoordt.

nde in haar en ſal niet in komen iet dat ontreynigt, ende grouwelickheydt doet, ende leugen [ſpreekt]: maar die ſchreven zyn in het boeck des levens des Lams. Apoc. . vers 27.

Het werck pryst de Meester.

Aanmerckt de Lelien, hoe zy wassen. Zy en arbeyden niet, noch en spinnen niet: en ick segge u, ook Salomon in alle sijne heerlickheyt en is niet bekleedt geweest als een van dese; sprack Jesus, de Wysheyt Godts, Luc. 12. vers 27.

Hy

Hy doet my nederleggen in grasige weyden.
Psalm. 23. vers 2.

ras groene kleed, van soo veel duysend Spruytjes,
Als een vercierd Tapyt,
schoon door mengt, met bloemmitjes en kruytjes,
Op 's Aartryks vloer, soo kunstig uytgespreydt,
Had ons Gemoedt maar Oren,
Wat sou men wond'ren horen,
Van hem, die 't al, soo wyslyk schickt, en vleydt!
k doet zyn best, om syn fontyn te loven,
En biet zyn uytdruck aan,
Maar, och, Helaas! zy preken voor de Doven!
Wie kan de Spraak, van haar Natuur verstaan?
Toen wy, in d'eerste Zielen,
Het Paradeys ontvielen,
Is ons, 't gehoor, van dese spraak, ontgaan.
ewel, die Godt, den wysen Meester vresen,
En lieven in 't Gemoedt,
ordt dit gehoor, in seker graadt, genesen,
Dat zy verstaan des Scheppers goedt, en soet;
Op dat Hy word gepresen,
Als oorsaak aller wesen,

Als

Als and'ren 't flegs, vertreden met de voet.
Maar 't veel, en Al, dat haar gestalte seggen,
Wordt, van ons, niet bevat,
Om dat wy swaar, in 's lichaams grofheyt leggen,
Dat ons verdeckt, een kostelyken Schat,
Die sich, naa 't hene vaaren,
Den Geest sal openbaaren,
Na onse Hoop, die 't in 't Geloof besat.
O Paradeys! hoe heer'lyk moet gy bloeyen!
In 't Majesteytsche Licht,
Soo schoon verweckt, tot onophoud'lyk groeyen,
Door Sonneschyn, van Jesus aangesicht!
By 't blick'ren ende Bloosen,
Van Lelien en Roosen,
Dat alle schoon, van dese wereld, swicht.
Ach! vreugden daal, der uytgesloofde Zielen,
Die tegen Vlees, en Bloedt
En 's Duyvels Ryk, de overhandt behielen,
Om 's levens Kroon, en 't eyndelose Goedt;
Wat moet het vreugde baaren,
Die in uw weelde vaaren,
En over 't hooft, versincken, in uw Soet!
Bloemryke Beemd, van ieder schoon gepresen,
Wat soudt gy anders zyn?
Als een Figuur, van 't Paradeysche wesen?
Dat is uw grond, daar is het alles ryn:

Da

Daar quaamt gy uyt te vooren,
Van Binnen uyt gebooren,
Uw wortel is, doorluchtig, eel, en fyn.
wat wy sien, dat zyn geen vreemde dingen;
Den sieneloosen Grondt,
eldt sich hier uyt, met dese tydelingen,
Soo als't in Godt, zyn Wysheyt, Ewig stondt:
Dies sal het ons naa desen,
Niet min, maar meerder wesen,
Naa dat ons Eynd, de Geest van 't vlees ontbondt.
an hoeft de Ziel, niet naa 't Geheym te vragen,
Als alles bloot sal staan;
1 't Hemels licht, de wond'ren sal bedagen;
Een Sonneschyn, die nimmer sal vergaan!
Ach dat wy 't overwegen!
Op dat het ward verkregen,
'ant sulck een Goedt, staat ons bysonder aan.

Heylig Antwoordt.

Die ooren heeft, die hore wat de Geest tot de Gemeinte seght. Die overwindt, ick sal hem geven te eeten van den oom des levens, die in het midden van het Paradys Godts is. ocp. 2. vers 7.

't Is al geen Goudt, wat'er blinckt.

Die na den vleesche zyn, bedencken dat des vleesches maar die na den Geest zyn, [bedencken] dat des Gee is. Want het bedencken des vleesches is de doot: maar het dencken des Geestes is het leven, en vrede. Rom. 8. 5, 6.

Maar Vleit de begeerlickheden der jonckheyt.
2 Tim. 2. vers 22.

Daar wand'len twee Gesellen,
Door 's werels, levens landt,
Die, t'samen, handt, aan handt,
Gelyke jaaren tellen;
Van Outs, gelyk als Een geweest,
En hiet'er Vlees, en d'ander Geest.
Maar ach! wat sou het wesen!
Haar vrindtschap, die men siet,
Is 't rechte wesen niet;
Of 't lof'lyk word gepresen,
't Is mommery, bedrog, en schyn;
Wat souden zy, voor vrinden zyn!
Al zyn zy t'saam gebooren,
Noch is'er groot verscheel,
In 't een, of 't ander deel,
Daar zy, als Kind'ren hooren:
d'Een is een Burger deser tydt,
En d'ander van de Ewigheyt.
De Tydeling, vol lusten,
Leyd syn Geselschap voort,

Door Weeldens ruyme Poort,
En laat hem nimmer ruſten,
Maar wandelt voort, van dach, op dach,
Dat hy ſich niet bedencken mach.
Hy ſchynt hem ſeer te minnen,
De vriend'lykheyt is groot,
Waar op hy word genoodt,
Om hem in 't net te ſpinnen,
Zyn vrintſchap deckt een ſlangen liſt,
Och! of den waarden Geeſt dat wiſt!
Hy voerd hem langs zyn wegen,
Gepleyſterd, en bemooydt,
Met Roſen overſtrooydt,
Als was 't een grote ſegen;
Soo word een Os ter doot geleydt,
Op dat men hem tot ſpys bereydt.
Aan 't eynde deſer ſtraaten,
Daar woondt zyn oude vriendt,
Die hy vrywillig dient,
Om 't Goedt, met hem, te haaten;
Daar brengt hy zyn Geſelſchap by,
In 't naare Huys, van woeſterny.

Da

Daar ſtort hy ſyn geſelle,
    Terwyl, hy hem verlaat,
    En tot zyn Moeder gaat,
In d'afgrond van der Hellen,
    By alle Duyf'len, en Geſpuys,
    Dat is een ſeer Elendig Huys!
Een Huys, met Nacht beſeeten,
    Van woeſtheyt, ſonder Endt,
    Vol gruwel, en elendt,
Van alles Goedts vergeeten!
    Een Huys, te doncker, en te naar!
    Och! of daar geen bewoonder waar!
Waak op, ô Geeſt'lyk leven,
    In 't beſte van uw tydt,
    Siet hoe men u verlydt,
Gy moet hem weder ſtreven;
    Want die gy meend getrou te ſyn,
    Bedriegt u, onder valſe ſchyn.
Verandert uwe treeden,
    En ſeght; ô vlees! wel aan,
    Nu moet het anders gaan;
Geſel van aartſe leden,

 Wy

Wy waren lang genoeg u knecht,
En nu, verandert ſich het Recht.
Dwingt hem, tot uw begeeren;
Wil hy niet willig gaan,
Soo ſleept hem achter aan,
Met ſpart'len en verweeren;
Maakt hy wat ſpels, het is geen noodt,
De Saak is u, te overgroot.
De hoop vertrooſt u treuren:
Soo gy hem, met zyn vrindt,
Kloekmoedig overwindt,
Denckt, wat u ſal gebeuren;
Gy ſult een Kindt des Hemels zyn,
En lichten als de Sonneſchyn,
Godt ſal uw Vader weſen,
By wien gy ewig ſult,
Met vreugde zyn vervuldt,
Een vreugde, nooyt vol preſen,
In 't vrind'lyk licht, der Majeſteyt,
In weldoen, en ſachtmoedigheydt;
Dat is een Huys van weelde,
En vreugde, ſonder Endt,

Op

Op 't vaste fondement,
Meer, als wy ons verbeelde;
Dat sal u immers beter syn,
Als 't Eyndt, van sulck een valsen schyn.

Heylig Antwoordt.

Want indien gy na den vlesche leeft, soo sult gy sterven: maar indien gy door den Geest de werckingen des lichams doodt, soo sult gy leven. Rom. 8, vers 13.

Voor yuur en gloet, Is water goet.

Als een Lam wert hy ter slachtinge geleyt, ende als e[en] schaap dat stom is voor het aangesichte sijner scheerder. alsoo en dede hy sijnen mondt niet op, Jesa. 53. vers 7.

Maar iek segge u, dat gy den boosen niet en wederstaat: Maar soo wie u op de rechter wange slaat, keert hem ook de andere toe. Matth. 5. vers 39.

Noch staal, noch koper wil hier gelde,
Wat wapens eyst dan desen strydt?
Ootmoedig en sachtmoedigheyt,
Daar 't Lam, de helse macht mee velde:
Toen 't sich in zyn gespalkten mond,
Met leytsaamheyt quam op te geven,
Daar 't heylig, vrind'lyk liefden leve,
Met Soet, het wrange suur verslond.
Hy dacht dat Beetje te verslinden,
Maar toen hy 't in zyn maag besloot,
Was 't hem een gift en starcke doodt,
En 't bond hem, dat Hy dacht te binden.
Soo neemt het Soet het Suur zyn macht,
Soo kan het Goedt het quaadt doen bucken,
De Liefde Toren onderdrucken,
Soo breekt den Dageraadt de Nacht.
Geëerde vorst van ewige vrede,
En heldt van sulck een groten slach,
Tot opgang van den saal'gen dach,
Soo kost'lyk voor ons heen getreden,

Gy ſyt den koning van ons Hart,
Bewapend ons met uwe krachten !
Om 't vuur met water te verſachten,
Op dat het quaadt vermeeſtert wardt.
Wanneer van buyten, of van binnen,
De Hel zyn kaken open doet,
Met ſtralen van een vierge gloedt,
Om in de Ziel te overwinnen,
Dat wy dan met het ſinckend ſacht,
Zyn opgehevenheyt ontmoeten,
Op dat ſich onder uwe voeten,
Als ſtof vernedert ſijne pracht,
Jaa ſoete Jeſus, hoogſte Heere,
Sachtmoedig lammitje, heylig kindt.
Dat alle ſtrengheyt overwindt,
Laat ons van u het ſtryden leeren.
Gy ſyt dat licht der vrind'lykheydt,
Soo goedt, en ſoet, een bron der vreugde,
En wortel van 't gewas der deugden,
Jaa 't Harte Godts, van Ewigheyt.
Door balſemd ons met uw genade,
Dan ſullen wy gewapend zyn
Voor aanloop van het hels fenyn,
En al 't belage van den quade.

Heylig Antwoordt.

Maar ick ſegge u, Hebt uwe vyanden lief, zegentſe die u vervloecken, doet wel den genen die u haten, ende dt voor de gene die u gewelt doen, ende die u vervolgen. Op at gy meugt kind'ren zyn uwes Vaders die in de hemelen is. Vant hy doet ſijne ſonne opgaan over booſe en goede, en regendt ver rechtveerdige ende onrechtveerdige. Matth. 5. 44, 45.

Een alleen, En anders geen.

Al gave iemandt al het goedt van sijn huys voor dese liefd
men soude hem t'eenemaal verachten. Cant. 8. vers 7.
Ve

Vele wateren en souden dese liefde niet kunnen uytblusschen. Cant. 8. vers 7.

O groote Zee soo vreef'lyk in 't ontstellen!
Die altyd hobd en tobd en woeld,
En tegen soo veel kusten spoeld,
Soo breed en diep, wie kan uw drop'len tellen?
Hoe streckt gy uw gebied soo ver en wyd!
Wat hebt gy, woest en ongebonden,
Van oudts een ryke schat verslonden,
Die in uw Maag soo diep verholen leydt.
Maar schoon hier by, het nat van al uw baren,
Niet slegs, allen tot soeten wyn,
Seer kost'lyk sou verandert zyn,
Maar selfs, dat al uw dropjes peerle waren;
En ider gruys, van al uw grondig sand,
Berold van uw beroemde baren,
Noch verder als de schepe vaaren,
Een Eed'le steen, of schone Diamant;
Als mede, al de Bergen uwer kusten,
Soo hoog, en breed, en swaar, en vast,
Wiens voeten gy bespoeld, en wast,
Van haren kruyn, tot daar zy onder rusten!

Van louter goud, een onwaardeerlyk goed;
Noch had ik liever, nevens smerte,
Het Eenig Peereltje, des herten,
Dat ick soo seer bemin in myn gemoed:
De liefde Godts, het schoonste aller dingen!
O aller fynste Perelyn!
Noch schoonder als de sonneschyn,
By uw waardy is alle ding geringe.
Myn Jesus, ach! gy syt de grootste schat;
Of imand, by geval van keuren,
De gansche wereld mocht gebeuren,
Noch was hy arm, by hem, die u besat.
Ach dat wy toch dien Perel niet verliesen,
En datse niemand ons ontraapt,
Getrouwe waaker die niet slaapt,
U is de macht en wacht, die wy verkiesen.
Wat sichtbaar is vergaat tot t'syner tyd;
Maar dit beminde en den minder,
De schone Perel en zyn vinder,
Die blyven t'saam, in alle Ewigheyt.

Heylig Antwoordt.

Wederom is het Coningryke der Hemelen gelyk een Coopman die schone peerlen soeckt: De welcke, hebbende een Peerel van groote waarde gevonden, ging hene en verkocht al wat hy hadde, en kocht deselve. Matth. 13. vers 45,46.

TOESANG.

TOON: Psalm. 6.

O Jesus goede Heere,
Leert ons den schat waarderen,
Die in den acker leyd,
Op dat hy word verkregen,
Daar 't al aan is gelegen,
Jaa die gy selver syt.

Wie wel begeert te varen,
Moet u in 't hart vergaren,
In plaats van aartse slyk.
Uw vastheyt is bestendig,
Het werels is elendig,
En maakt geen Zielen ryk.

Ryk zynse wiens gedachten,
U voor haar rykdom achten,
En houden voor haar goed:
Haar schat sal niet beswyken,
Als and're schatten wyken,
O perel van 't gemoed.

Rusten

Ruften is gemackelyk.

Tot een onverderflicke, en onbevlecklicke, en onverwelc-
licke Erffenis, die in de Hemelen bewaardt is voor
1 Petri. 1. vers 4.

Lie

Lieflykheden zyn in uw rechterhand eeuwiglyk.
Psalm. 16. 11.

Als koude word verwarmt,
En hitte word verkoeld,
Soo is 't een lief'lyk wesen:
Als 't afgesloofde lyf,
De soete rust gevoeld
Dan is 't een lief genesen.
Als honger word versaad,
En droefheyt word verheugd,
Dat maakt een triumpfeeren:
Als 't goed het quaad verwind,
Dat is de bron van vreugd,
En 't lachgend Jubileeren.
Als 't licht de duysternis,
Verbergt in zyn geweld,
En opend alle dingen,
Dan word het siende oog,
Het wonder voor gesteld,
Om lof en danck te singen,
O uytgevloeyde kracht,
En wesen deser tyd,

Soo nodig t' overwegen,
  Om dat ghy een Figûur,
  Van 't ewig wesen zyt;
Men meet u toch ter degen.
  Bedenck eens trouwe ziel,
  Wat u gebeuren sal,
In 't ewig salig leven;
  Als ghy het aarden vat,
  En 't aartsche jammer dal,
Ten laatsten hebt begeven!
  Uw levens wortel sal,
  In 't eynd'loos, altyd Nieuw,
Een ewig weldoen voelen;
  Als of 't begin der vreugd,
  En deugd, nooyt op en hieuw,
Van warmen en verkoelen:
  Van blytschap, uyt verdriet,
  Versadiging, en rust,
Tot lust, en welbehagen,
  Van 't aangenaam des lichts,
  Wanneer zy 't duyster blust,
In 't hartverheug'lyk dagen.
  Van alles daar het leed,
  Met lief gebalsemd word:

En dat ſal ewig blyven ;
Gelyk een ſchone bloem ;
Wiens opgang nooyt verdord ;
Wie kan dat heyl beſchryven ?
Maar ach ! wat ſal dat zyn ,
Tot God gekeerd gemoet ?
Wat is het voor een weſen ?
Dat haar met al dit geen ,
Van onophoudelyk ſoet ,
Geduurig ſal geneſen ?
Dat ſal God ſelver zyn :
Dat alle weelde ſwicht ;
Zyn eygen Hert en leven ;
Van alle kracht des heyls ,
In 't vrind'lyk liefden licht ,
Een eynd'loos ewig geven.
Vloeyd toe met u gemoed ,
Al die op aarden zyt ,
Tot deſe Ziels genade ,
Op dat ghy uwe Ziel
In alle eeuwigheyd ,
Gelukkig meugd verſaden.
Gelukig is de Menſch ,
Tot ſulck een heyl genood ;

Ach dat zy 't al bedachten !
En 't werels , ſlecht , en kleyn ,
Om 't Hemelſch ſchoon , en groot ,
Verſmaden , en verachten !
Wat is 't, al watter is ,
Dat met de tyd vergaadt ,
Voor 't ewig Zielen leven ?
Maar wat oneyndig blyft ,
En in zyn weſen ſtaat ,
Dat kan vernoeging geven.
Wel aan al die het hoord ,
Verkieſt het beſte deel ,
En laat het minder vaaren ;
Het ganſche Hemelryk ,
En Godt , is machtig veel ,
Jaa alles , en geheel ,
Och laat ons dat vergâaren.

Heylig Antwoordt.

E*nde Godt ſal alle tranen van hare Ogen afwiſſchen; ende d Doot en ſal niet meer zyn : noch rouwe, noch gekryt, noc moeyte en ſal meer zyn : want de eerſte dingen zyn wech ge gaan.* Apoc. 21. vers. 4.

TO

TOE-SANG.

Toon: *Sulamite.*

Jesus, Jesus! Jesus, Jesus!
Ach laat ons toch, die schoonste Naam herhalen
Al schynt het buyten palen,
Wat souden wy, om iemand, daar na geven?
Want Jesus is ons leven!
Den liefden Oly, tot heling en versachten,
En den Balsem, en den balsem, en den balsem
der krachten.

2.

Jaa beminde der Ziele!
Wy hebben hoop, om eens, eerlang, na desen,
Uw lof en prys te wesen,
Met hoger tong ontstoken door u krachten,
Bereykt met geen gedachten,
Om u te heffen met hemelse gesangen,
Ewig, ewig, ewig ewig, ewig ewig
is lange.

3

Laat ons eeten en drincken,
Van Jesus Naam, dien allergrootsten segen,
Als Pel'groms onderwegen,
Tot wy, eerlang, uyt dese wereld scheyden,
In 't leven sonder tyden,
Om in Godts Harte, voor eyndeloos te wonen,
Jesus, Jesus, Jesus, Jesus, Jesus Christus
myn schone.

Daar ſchuyldt een Slang in 't gras.

R*Eddet my, Here, van myne vyanden by u ſchuyle ick*
Pſalm. 143. 9,

Ende ick sal vyantschap setten tusschen u, ende tusschen dese vrouwe. Genes. 3. 15.

Neen kruyper, die in 't gras verscholen,
De bloeme plucker seer vervaard,
Als ghy u schichtig openbaard,
Van daar ghy bochtig laagt verholen:
Ghy seyt het mooye diertje niet,
Al komt ghy voor de oogen sleepen,
Met sulcken bonten rug vol strepen,
Och neen, men siet u liever niet.
Maar syt ghy waardig om te schuwen,
En maakt ons, uw naabyheyt, bang,
Wy vinden noch een nader Slang,
Veel nodiger om voor te gruwen;
Hy is het pit van uwen dop,
Die door de eerste lust onstooken,
In onsen boesem leyd gedooken,
Die heft zyn hooft soo dickmaals op!
Dat doet ons naa Godts herte vluchten;
Om van het quaade vry te syn,
Verbaast voor dood'lyk hels fenyn,
En om den slange treder suchten.

Ach Jesus allerliefste heer!
Onse arme Ziel, tot heyl geboren,
Om 't werck des duyvels te verstoren,
Vertreed hem daag'lix, drukt hem neer.
Weest ghy den koning in ons herte,
Op dat uw liefde en vrind'lykheyd,
Dien wrevel worm ter neder leyd,
O balsem Oly onser smerte!
Tot dat wy naa het veelmaal, ach!
Naa suchten, vluchten, vresen, schromen,
Het sondig slangen hol ontkomen,
Verrysen in een schoonder dach,
Om Hemelsch bloemitjes te pluyken,
In 't heylig salig vaderland,
Met alle Cierlykheyd beplant,
Om schoon te bloeyen en te ruyken;
Daar sal het vry, en veylig syn,
Geen slang van buyten noch van binnen,
Dat is een Beemde om te minnen,
Een Gaarde, sonder quaad fenyn.
Ach goede Jesus, myn beminde
Dat uw genade ons geleyd,
Door 't wilde woud van dese tyd,
Tot wy uw eens volkome vinden,

In

In 't ruyme veld der ewigheyd,
Daar alle vromen sich vermeyden,
In onbedenck'lyk hoog verbleyden,
Soo hoog en diep, soo breed en wyd.
Ach Jesus lief myn overschone,
Wat is het goed by u te wonen.

Heylig Antwoordt.

E*nde tusschen uwen zade, ende tusschen haren zade: datselve sal u den kop vermorselen, ende gy sult het de versenen vermorselen.* Genesis. 3. 15

Ooſt, weſt, t' Huys beſt.

Maakt my bekent den wegh dien ick te gaan hebbe, want ik heffe myne Ziele tot u op. Pſalm 143. 8. *Leerd my uw welbehaagen doen, want ghy ſyt myn God: uw goede Geeſt geleyde my in een effen land.* vers. 10.

Ick seyde, Gy syt myn toevlucht, myn deel in het land der levendigen. Psalm. 142. 6.

Soo meenigen stap, soo meenigen treetje nader
Aan dood en ewigheyd,
En ook met een, aan Vaderland en Vader,
Soo anders 't Hart in God begraven leyd.
O Pelgroms weg, wat heugen u al suchten!
Van haar, die u begaan,
En uyt de Stat van ydelheyt ontvluchten,
Maar evenwel, ghy syt de rechte Baan.
Wel sulcke, die haar voeten op u setten,
En met een wacker Oog,
Op 't heylig spoor van uw betreders letten,
Onaangesien hoedanig laag of hoog.
En die den weg van ydelheyd betreden,
Komt ook haar Eynd te moedt,
Schoon dat men slaapt, en stapt met wyde schreden,
Tot sich het Graf ten laatsten open doet.
Dit loopt gelyk ten uytgang en ten ende,
Maar 't onderscheyd is groot,
Een saal'ge hoop, of schricken voor elende,
Dat maald voor 't hart een goede of quade dood.

Wy

Wy treden voort, met hopen en verlangen,
Elck dachjen iſſer een;
De Tyd is ſnel en gaat geſtage gangen,
Tot deſer ûur is alles voort en heen.
Hoe menigmaal ſach 't woud zyn groene bomen,
Beſtorven als een dood,
Hoe menigmaal was 't wederom, als dromen,
Als 't groene blad in 't voege voorjaar ſproot.
Hoe menigmaal ging 't moede leve leggen,
Gedooken in de nacht,
Hoe menigmaal quam 't goede morge ſeggen,
Hoe menigmaal is dit en dat volbracht!
't Is alles heen; Maar 't God begerend ſuchten,
Geſaayd in goede aard,
Beloofd een ſchat van Eyndelooſe vrûchten,
Die Jeſus vind heeft overwel vergaard.
Wat was het al, en al van 't ſichtbaar leven,
Soo 't innerlyk gemoed,
Sich niet met vlyt tot hoger had verheven,
En ſtaag gedoeld op God het hoogſte goed.
Laat alles gaan; ſoo wy de deugd beminnen,
Dat ſal geen ſchaduw ſyn,
Als 't and're Eynd, ſal dit eerſt recht beginnen,
Haar grond is vaſt, het werels is maar ſchyn.

O ſoete

O ſoete ruſt, hoe daagd ghy in het ooſten,
Van ons geloof en Hoop,
Dat kan ons langs de Pel'groms wech vertrooſten,
Terwyl wy gaan door 's werels levens loop.
Geluckig hy die 't Hemelſch heeft begrepen,
En niet in 't aartſche ſlaaft,
De tyd ſal hem zyn welvaart niet ontſlepen,
Die al zyn ſchat in 't Herte Godts begraaft.
Treed dan maar aan, treed aan ô Pelgroms voeten,
Of ons de tyd ontgaat,
De ewigheyt ſal ons, erlang, ontmoeten,
En al het leed verſachten en verſoeten,
In 't vaderland, bevreyd voor alle quaad,

Heylig Antwoordt.

Deſe alle zyn in het gelove geſtorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben deſelve van verre geſien, ende geloofſt, ende ombelſt, ende hebben beleden dat zy Gaſten ende Vremdelingen op der aarden waren. Want die ſulke dingen ſeggen, betonen klaarlick dat ſy een Vaderlant *ſoecken. Ende indien ſy dies [Vaderlandts] gedacht hadden van welcke ſy uyt gegaan waren, ſy ſouden tydt gehadt hebben om weder te keeren: Maar nu zyn ſy begerig na een beter, dat is, na het Hemelſche.* Hebreen. 11. 13, 14, 15, 16.

Het eynde draagt de last.

Ghy en kundt den drinckbeker des Heeren niet drincken ende den drinckbeker der Duyvelen 1 Corin. 10, 21.

De Here is het Deel myner erve, ende myns bekers.
Psalm. 16. 5.

O Weelden kroes die my vermaakten,
En 's vleschelyken levens mond,
Van boven af, soo lecker smaackten,
Wat syt gy bitter op den grond!
Het soet des voorsmaaks is verdwenen,
En 't naa bedencken is een gal,
Wat lief'lyk was is weg, en hene,
En ach! wat of 't nog worden sal?
Soo sucht het eynd, van 't werels leven;
O Broeders laat dien Beker staan;
Al is zy vol van soet gegeeven,
En tast des Heren beeker aan:
Drinckt met geloof en stadig Hoopen,
Van Godts genade en liefde wyn,
Door Jesus Christus uyt geloopen,
Het grondsop, sal den Hemel zyn:
Een ewig leven voller weelden,
Een wonen in Godts heylig hart,
Wie kan het goed en soet verbeelden,
Daar in de Ziel gedompeld ward?

Vat

Vat aan den Beker van genade,
 Soo boorde vol tot aan de rand,
Wie 't luſt die mach zyn Ziel verſaden,
 Godt bietſe, met een mildehand.
O wyn des levens, voller krachten,
 Wat ſynſe wys en welbedacht,
Die 's werels wyn om u verachten,
 En nemen 't groote heyl in acht.
Ach ware Wynſtock, ewig leven!
 Set ons uw ſappig voetſel by,
Op dat de ranckjes vruchte geven,
 En 't ſcherpe Snoey-mes gaa voorby.
Hoog goede Jeſus, Ziels beminde,
 Als ghy op aarden hebt gewoond,
Hoe liet ſich uwe goedheydt vinden,
 Hoe heeft ſich uwe trou betoond!
Al wie maar riep, en liep, en trachten
 Naa heelſaam heyl voor zyne quaal,
Die wierd geneſen door uw krachten,
 Uw goedheyd ſalſdent altemaal:
Gaat heen in vrede, Weeſt geneſen,
 Hebt goede moet, miſdoet niet meer,
Soo ghy gelooft, ſoo ſal het weſen,
 Staat op, Word ſiende, of reyn van ſeer;

Soo was de balſem vloed der woorden,
    Uyt uw gebinnedeyde mond,
Tot heyl der Zielen dieſe hoorden,
    Aan 't lichaam, door uw kracht, geſond.
O Goede Jeſus Ziels beminde,
    Al ſyt gy nu niet meer op Aard,
Gelyk een menſchen kind te vinden,
    Soo als gy eens voor deſen waard,
Gy hebt ons echter niet begeven,
    Wy ſyn geen Weeſen ſonder U?
Maar in den Cirkel van ons leven,
    Woond gy met u genade nu,
Dies loopen wy met ons begeeren,
    Uw groote goedheyt achter naa,
En roepen: Jeſus, goede Heere,
    Geneeſt ons, helpt ons van den quaa.
Loopt toe belaſten en beladen,
    Den grooten Meeſter is noch hier,
Tot onderwerping van het quade,
    En lucht voor 't vonckend levens vier.

Heylig Antwoordt.

M*yn Bloedt is waarlick dranck.* Joan. 6. vers 55.

Noch ver, noch wyt, Maar daar gy zyt.

Jesus seyde tot haar, vrouwe, gelooft my, de ure komt, wanneer dat gy lieden noch op desen Berg, noch te Jerusalem, den Vader en sult aanbidden. Joan. 4. vers 21. *Want waar twee of drie vergadert zyn in mynen Name daar ben ick in't midden van haar.* Matth. 18. vers 20.

De

De Heere is na by allen die hem aanroepen : allen die hem aanroepen in der waarheyt.
Psalm. 145. vers 18.

Waar woond myn God, myn lief, myn overschone?
Sou 't hier niet zyn, Waar soud hy anders wonen?
O Middelpunt, der eynd'loose Ewigheyt,
Die 't Middelpunt myns levens cirkel syt!
Als ick u sal in myn gemoed betrachten,
En maak een Kruys, met spelende gedachten,
Dat ick een streek, van hondert duysent jaar,
Of rechts, of lingts, of op, of neder vaar;
En staa daar stil; met uytgestreckte sinnen,
Of wy aan 't perck een nadering gewinnen,
En dichter syn, aan 's eyndens ommestreep,
Als daar ik eerst den wil ten voortgang greep,
Soo vind ick niets; en schoon de sinnen weyden,
Recht Cirkel rond, rontsom, aan alle zyden,
Soo vind ick my van 't eynd der Ewigheyd,
Aan alle kant net even ver en wyd;
In 't Middelpunt der Eyndeloose Groote,
Van 't Ewig al, in geen besluyt beslooten:
Hier is de Plaats, dat verheyts Beeld verdwyn,
Sou Onsen God, niet in het midden zyn?

En 't Middelpunt ſtaat vaſt in alle wyken,
Waar dat wy ſyn, of ooyt gedachten reyken.
Gelyk de Schrift der Heyl'ge ſpiegel toond,
Dat Godt ſoo laag, als in de hoogte woond,
Soo hier, als daar, ſoo naa, als in de verte,
In 't Hemelryk en in verbroke Herten.
Al vullend AL, daar over zyn wy blydt,
Dat gy een God van onverdeeldheyt ſyt,
On omgevat, door ſinnen of gedachten,
Maar over al, de Welbron aller Krachten,
En uyt de Kracht, de Bloem, van 't ewig Schoon;
Van Ewigheyt den Vader en den Soon.
Wy trachten ons dan dicht aan u te houden,
Op dat wy ſyn gelyk als twee getroude,
En 't levens vuur der Zielen word gepaard,
Met koele dauw uyt Jeſus Hert gebaard,
O ſchoonſte lief, die ons ſoo vrind'lyk noode;
En deſe trou ſoo mild hebd aangeboden,
Ten koſten, van uw over heylig bloed,
Bereyt voor u het huys van ons gemoed,

Heylig Antwoordt.

Jesus antwoordde ende seyde tot hem, soo iemandt My lief heeft, die sal myn woordt bewaren: ende Myn Vader sal hemlief hebben, ende wy sullen tot hem komen, ende sullen woninge by hem maken. Joan. 14. vers 23.

TOESANG.

TOON: Psalm. 8.

Ach neen! ach neen! alwetend God en Heere,
Uw Maiesteyt is niet soo wyd en veere,
En of de Mensch een worm op aarde zy,
Noch woond gy hem gelyk een Vader by.

Hy hoeft zyn stem niet krachtig te verluyden,
Om u zyn sin en mening te beduyden,
O Ewig AL, *dat alles hoord en siet,*
Wat naa of veer, of stil of luyd geschiet.

Dies syt gy ons een allergoetste Vader,
Is imand naa, gy syt ons noch al nader,
Soo leerd ons dan steets wand'len in het licht,
Als Kind'ren voor haar 's Vaders aangesicht.

Anders om.

Een yder boom die geen goede vrucht voort en brengt, w
uytgehouwen, en in't vuur geworpen. Matth. 7. vers

Aan haar vruchten sult gyse kennen.
Matth. 7. vers 16.

't Is onordent'lyk uyt zyn standt,
Wat onder wesen most, is boven;
De wyse Meester van de Hooven,
Heeft desen boom soo niet geplant.
Wat sal men hier nu toe gebieden?
Het was in zyn geschicktheyt goed,
Maar 't staat niet soo het wesen moed,
Daar moedt een onderst' op geschieden.
Dat speeld op u ô Zielen boom!
Hoe kundt gy soo de meester hagen?
En voor hem goede vruchten dragen,
Dit is een standt van schrick en schroom;
En onbevallig voor de Oogen.
O Mensch bedenckt u wel, en siet:
Seyt gy 't verkeerde boompje niet?
Wat doet het onderst' naar om hoge?
Ach dat de Son der wysheydt klaardt!
Wat doen uw sinnen en gedachten,
En and're Eed'le Ziele krachten,
Gedompeldt in de swarte aardt?

En d'eydelheydt van 't aartſche leven,
Van veelderley verkeerde luſt,
Onnodig werck en valſe ruſt,
Gelyk een kroon, om hoog verheven?
Hoe moed dat voor de meeſter ſtaan!
En voor het oog van alle wyſen,
Die ſulcken monſter ſtandt mispryſen,
En ſien 't voor ongeſchicktheyt aan.
O boompje ſtaakt uw tegen kanten;
Het is nog in den goeden tydt,
Terwyl gy in uw waſdom ſydt,
Op dat de Meeſter u verplante.
De deelen die in d'aarde zyn,
Die moeten na den Hemel keeren,
Op dat zy 't vruchte drage leeren,
Gebalſemd door de Sonneſchyn,
Op dat de Meeſter daar van eete,
En u genadiglyk beſchoudt;
En voorts beregend en bedoudt,
In zyn behagen onvergeeten:
Dan krygt gy een hoogwaarde prys,
Soo groen en ſchoon aan alle kanten,
Den Hovenier ſal u verplanten,
Van hier in 't ſalig Paradeys:

Daar fult gy onophoudlyk groeyen,
En wefen, als een fchone boom,
Geplant aan eenen waterftroom,
En ewig jong en jeugdig bloeyen;
Godts Aanficht fal uw Sonne fyn,
Zyn watergeeft, uw douw en regen,
Benevens alle heyl en fegen,
Van hemelfch goed en heylig Reyn.
Gy fult een fchat van vruchte baaren,
Den Meefter van het Ewig hof,
Tot roem, en prys, en eer en lof,
En vreugdt van alle hemel fcharen.

Heylig Antwoordt.

De menfche en fal niet beveftigt worden door godtloosheyt: maar de wortel der rechtveerdigen en fal niet beweegt worden. Prov. 12. vers 3. *Maar de wortel der rechtveerdigen fal uytgeven.* Vers 12.

't Is gevaarlick.

Die ons uyt soo grooten doodt verlost heeft, ende [noch] verlost: op welcke wy hopen, dat hy [ons] oock noch verlossen sal. 2 Corinth. 1. vers 10.

Ook doe wy doot waren door de misdaden, heeft [*ons*] *levendig gemaakt met Christo: (uyt genade zyt gy saliggeworden.)* Eph. 2. vers 5.

Ick wandelde op der Hellen mondt,
Gelyk de blinde, sonder schricken,
Terwyl zyn kaaken open stondt,
Om 't stortend leven in te slicken.
De domme diermensch ging gerust,
De geest vermaakten sich met droomen,
Soo vast in slaap van Eyd'le lust;
O nare standt, om voor te schroomen!
Soo reydt, en Rayser, wyl hy slaapt,
Op 't Dier, langs steyle, smalle wegen,
Daar onder hem een afgrond gaapt,
Soo diep van 't hooge padt geleegen.
Hooglieve Godt, oneyndig goedt,
Wat siet gy met lanckmoedige oogen!
Hoe hebt gy desen val behoedt,
En my soo trou te rug getoogen!
Ick vang, en hang u om den hals,
Gy seydt myn Vader en myn Moeder!
Jaa, Godt, myn lief! Gy seyt van als:
Myn Schepper, koper, en behoeder.

Ach leyd my vorder by uw handt,
En brengt ons daar wy gare waaren,
Door 't wilde, woeste, vreemde landt,
Soo vol van prykel en gevaaren,
O trouwe vader van de Ziel,
Soo ryk en mild, in 't heyl beweysen,
Die 't sinckend leven boven hiel,
Hoe willen wy u ewig prysen!
Met alle broeders, die uw lof,
Soo ryk'lyk, uyt haar boesem halen,
Oneyndig op gevuld, met stof,
Gebonden aan geen maat noch paalen.
O t'huys, daar onse vader woondt,
Hoe hoopen wy in u te rusten!
Daar Jesus al zyn rykdom toondt:
Weg eydelheyd, van aartse lusten.

Heylig Antwoordt.

W*ant gy waart als dwalende schapen: maar gy zyt nu bekeert tot den Herder ende Opsiender uwer Zielen.* 1 Petr. 2. vers 25.

TOEZANG.

O wonder kracht van 't Noorden,
Die 't naaltje naar u haaldt,
Op dat men niet verdwaaldt,
Daar 't Schip niet t'huys en hoorden,
Gy ſyt een ſpiegel voor ons Hart,
Dat ſoo van Godt getrocken wardt.

2.

Hoe worter uyt gekeeken!
Naar u, ô ewig Goedt!
Gy hebt aan ons gemoedt,
Met uwe kracht geſtreken,
Soo dat het ſich geduurig ſtreckt,
Naa 't hemels Noorden, dat ſoo treckt.

Hede Groot, Morgen doodt.

Hy komt voort, als een bloeme, ende wordt afgesneden: ook vlucht hy, als een schaduwe, ende en bestaat niet.
Job. 14. vers 2.

Alle vlees is Gras. Jeſaia. 40. vers 6.

Schoon groene grasjes die ick ſchouw,
Al ſyn uw hooſjes overgooten,
Met balſem van een morgen douw,
Soo mild en reyk'lyk opgeſchooten;
In 't friſte van uw ſchone tydt;
Wat macht uw groenen opgang baaten?
Wanneer de ſcherpe Seyſen ſnydt,
Moet gy uw jonge leve laaten.
Daar valt gy neder met een ſlach;
En al uw cierſel gaat te gronde:
Het geen men 's morgens weelig ſach,
Werd 's avonds gans verſlenſt gevonden.
Soo ſtapt de Dood door 's werels veld,
Soo hier, als daar, langs alle wegen,
Om, met een arm van groot geweld,
Het Gras der menſcheyt, af te veegen.
En eer een korte Eeuw verſchoot,
Heeft hy, het ganſe veld der aarde,
Van al zyn groene gras, ontbloot,
Dat ſich in 't leven openbaarde.

En offer hier en daar, verſpreyt,
Een cierlyk bloempje ſtaat te pryken,
Al is 't een konings-majeſteyt,
Hy weet van myden, noch van wyken.
Beſpiegeldt u ô vlees en bloedt,
Van jonge jeugt en friſſe krachten,
Siet wat de ſcherpe Seyſen doet,
En neemt het in een wys betrachten.
Wat helpt het al, wat weelden hiet?
Al was 't de ſchoonſte ſtandt van alle,
De felle mayer acht'et niet,
Maar doet het haaſt, tot hooy, vervallen.
Ach word toch wys en wel geſindt,
Dewyl men 't daaglikx ſiet voor oogen,
Dat al wat leeft, zyn eynde vindt,
En voor het ſuymes word geboogen.
Wat raadt? Een koſtelyken raadt:
Gy draagt, in uwen borſt verhoolen,
Een groot juweel, een Ewig Saadt,
Dat vruchtbaar weſen, is bevoolen;
Laat dat, uyt Godts barmhartigheyt,
Een hemelſch water aan ſich trecken,
Op dat het, noch in deſen tydt,
Een ander ſpruyte komt verwecken,

Dat

Dat Godt in 't Paradeys behaagdt,
En zyne liefde kan vermaaken,
Of dan de felle mayer vaagdt,
Soo kan hy dese spruyt niet raaken.
Dat is te schoon, en over mooy,
Van al wat schoon is, uytgenomen,
Soo word men tot geen droevig hooy,
Om in een quade schuur te komen.
Schoon groene grasjes sterckt u jeugdt,
Uyt Godt Zyn liefde, en genade,
Met sap en kracht van waare deugdt,
Soo sal den Mayer u niet schade.

Heylig Antwoordt.

Het Gras verdort, de bloeme valt af, als de Geest des Heeren daar in blaast : voorwaar het volck is gras. Jesa. 40. vers 7. *Het gras verdort, de bloeme valt af: maar het Woordt onses Godts bestaat in der ewigheyt.* Vers 8.

De quaa, Is naa.

Ende *sy* [*sullen*] *des Menschen vyanden* [*worden*] *die sijn huysgenooten* [*zyn*]. Matth. 10. vers 36.

Verloſt ons van den booſe. Matth. 6, vers 13.

Ach Bruydegom van myn Gemoedt!
Tot u verhef ick myne ſuchten,
En kom in uwen boeſem vluchten,
Dat uw genade my behoed!
Zy wonen binnen myne muuren,
Als hartgenooten van myn Huys,
Die my verſchaffen ſtryd en Kruys,
En op my loeren, alle uuren!
Wie ſyn dan deſe, waarde Geeſt?
Die in den ſchyn van huysvrindinnen,
Soo veel verwarde draden ſpinnen,
Dat gy voor haar geſelſchap vreeſt?
't Zyn ſpruyten van myn levens krachten,
Myn Hart, en Ziel ſoo naa verwant,
Door een aloude ſtarcke bandt,
Myn eyge Sinnen en Gedachten.
Zy brengen my veel onruſt aan;
En of ick haar gebie, te ſwygen,
Om ſoete ſtilte en ruſt te krygen,
Sy laten 't ſoo niet lange ſtaan.

Dies moet ick my geſtadig weeren,
En ſetten haren opſtandt neer,
Al reys, op reys, en keer, op keer,
Dies ſucht ick veel, tot u, ô Heere!
Gy ſyt myn Heyland, en myn Heldt,
Op wien myn Hart ſich moet betrouwen,
Dies hoop ick my aan u te houwen,
Verdrucktſe, met uw groot geweldt:
Vertreetſe onder uwe voeten,
Als ſtof; ô aller goetſte Heer,
Lecht gy de macht der booſheyt neer,
Wat ſou voor u niet buyge moeten!
Ach dat myn Huys eens was bereydt,
En uytgeruymt, van alle ſaaken,
Die uwe woning onreyn maaken,
Door veelderleye Eygenheydt!
O waarde Gaſt, daar wy om ſuchten,
Op dat uw wil, daar Koning waar;
Ach Jeſus! doetſe voor en naar,
Als kaf, verſtuyven en vervluchten:

Heylig Antwoordt.

De Heere sal uwen uytgang ende uwen ingang bewaren, van nu aan tot in der ewigheyt. Psalm. 121. vers 8.

Het Licht is lief'lick.

Laat ons als in den dag, eerlick wandelen. Rom. 13 vers 13.

In het ſelve was het leven, ende het leven was het licht der menſchen. Joan. 1. vers 4.

Wat was de Wereld ſonder Son!
Gelykſe was, eer 't Licht begon,
Elendig, duyſter, ſonder leven;
Soo was de Ziel ook ſonder Uw;
Maar wrang, *en* wreet, en Hart, en Ruw,
Uw Goedtheyd moet het alles geven.
Doordringt ons dan ô ewig Goedt!
Met uw genade en liefde gloedt,
Op dat wy uw geſicht behagen,
En een verheug'lyk weſen ſyn,
Doorſchenen met uw Sonneſchyn,
Om uwen lof in ons te draagen.
Gelooft zy Godt in ewigheyt,
Die ons tot Schepſels heeft bereydt;
Om voor zyn aangeſicht te ſpeelen,
Voor wien hy al zyn heyl ontſluyt;
En giet zyn heylig Harte uyt,
Om al zyn Rykdom mee te delen.

Heylig Antwoordt.

[Dit] *was het waarachtige Licht 't welck verlicht een iegelick mensche komende in de Wereldt.* Joan. 1. 9.

TOESANG.

Elck adem tochjen, isser een,
Van Godt zyn liefde Gaven,
Daar wy ons Hart mee laven,
En gaan gesegend heen.
Ach! dat wy 't al bedachten,
Wat ons de Vader doet,
Soo vrind'lyk en soo goedt,
Wat hoorden wy 't te achten!

De sucht van onse levens Geest,
Most altyt in hem sweeven,
En ademen en leven,
Gelyk wy syn geweest,
In al ons doen en laaten;
Dat wy, ons leven lang,
In op, en nedergang,
Nooyt Ademtocht vergaaten.

Jaa ware oorſpronck van ons zyn,
En open lucht, des levens,
Vol lievens, en vol gevens,
En ſaligheyts fontyn,
Gy Koning aller eere,
Laat uw genadens vloedt,
Ons opgeweckt gemoedt,
Dat adem halen leere.

Siet alles aan, 't Sal eens vergaan.

Want wy weten, dat soo ons aartsche huys deses taberna-kels gebroken wort, wy een gebouw van Godt hebben, een huys niet met handen gemaakt, [*maar*] *ewig, in de Hemelen.* 2 Cor. 5. vers 1.

De

De hemel en de aarde ſullen voorby gaan, maar Myne Woorden en ſullen geenſins voorby gaan.
Matth. 24. vers 35.

O Wonderwerck, van deſe Tydt!
Soo hoog, ſoo diep, ſoo breedt en wydt;
Soo vol, van wonderbaare dingen!
Wat ſpreekt ghy met een groot geluydt,
De wonderbaare ſchepper uyt,
Uyt wiens Fontyn gy quaamt ontſpringen.
Gy hangt van zyne wysheyt of,
En ſyt een Bloempjen, uyt zyn hof,
Een dropjen, uyt zyn Zee gedroopen;
Een ſtofje, van zyn ewig AL,
Dat nooyt een ſchepſel meeten ſal,
Hoe hoog, en diep, zyn Sinne loopen.
Wat was 't een wonder, toen ghy quaamt,
En 't wonderlyk beginſel naamt:
Maar, ach! wat ſal 't een wonder weſen!
Als gy uw tydt hebt uyt geſtaan,
En eynd'ling weder ſult vergaan,
En worden, als gy waart, voor deſen!
O Son! ô koninglyke Son!
Die met den vierden Kring begon,

Wat

Wat telden gy al veele dagen?
Sint, gy, het ſichtbaar Al beſcheen,
Door ſulck een Rey, van Ewen heen,
Die ſoo veel groote Wond're ſaagen!
O Maan! ô wiſſelbaare Maan!
Wat naamt ghy dickmaals af en aan,
Geduurende van ſoo veel nachten,
Sint u, de Wysheyt, wyſ'lyk riep,
En nevens ſoo veel Starren ſchiep,
Een Spiegel van des Scheppers krachten:
Eens ſal uw laatſte uurtje ſyn;
O Sonneglans, en Maane ſchyn,
Eens, ſal uw uytgang, zyn gebooren:
De laatſte nacht, en laatſte Dach,
Die ooyt een Creatuur beſach,
Dan komt gy nimmer weer te vooren.
Maar ick ſal blyven in myn ſtandt,
Als 't al veranderdt en verbrandt,
In 't ſtrenge tooren vuur ontſtooken;
Wanneer de Meeſter, 't quaade, en 't beſt,
Te ſamen ſteldt, op Zynen Teſt,
Om 't vuyle weſen af te rooken.
Ick ſal niet eynden met de Tydt,
Maar blyven in der Ewigheyt;

En

En of de Son, én Maan verdwynen,
Noch sal ick niet in 't duyster zyn,
Want Jesus, is myn Sonneschyn,
Die my, voor ewig, sal beschynen.
Soo spreekt de Ziel, in hare Hoop,
Voor wesentlyk Geloof te koop;
En 't sal haar ook soo schoon gebeuren:
Soo zy haar Heyland niet verlaat,
Maar tot den eynde by hem staat,
Geen roover sal haar dat ontscheuren.
Maar soo zy niet, met haar gemoedt,
Omhelst, de hals van 't Ewig goedt,
Soo blyft zy wel, in 't eynd'loos leeven,
Als 't al verandert, en vergaat,
Maar sulck een blyven is haar quaat,
En 't wordt een naare naam gegeven.

Heylig Antwoordt.

Want siet, dien dach komt brandende als een oven: Dan sullen alle hoogmoedige, ende al wie godtloosheyt doet, een stoppel syn, ende de toekomstige dach salse in vlamme setten, seydt de Heere der Heyrscharen, die hen noch wortel, noch tack laten en sal. U lieden daar en tegen, die mynen Name vreest, sal de Sonne der gerechtigheyt opgaan. Malach. 4. vers 1,2.

Hoe naar is 't duyster!

Het licht der rechtveerdigen ſal ſich verblyden: maar de lampe der godtlooſen ſal uytgebluſt worden. Prov. 13. vers 9.

Laat

Laat ons dan afleggen de wercken der duyster-nisse, en aan doen de wapenen des lichts.
Rom. 13. vers 12.

Nu wordt het duyster openbaar,
Dat flus in 't licht verholen waar;
Zy komt van 't Noorden, noch van 't Suyden;
Maar haar verborgentheyt die blykt,
Om dat het licht der Sonne wykt,
Wat mach dat wonder toch beduyden?
O Ewige Ziel! die uw gesicht,
Ontleent van 't tyd'lyk Sonnelicht,
En leeft in werelse vermaaken,
Van allerhande eydelheydt,
En valse lust van desen tydt,
Bestaande in veelderleye saaken;
Als eyndeling den Avond naakt,
En van den Dach een eynde maakt,
Door 't luyken van des levens Oogen;
Dan wordt u's werels schone dach,
Met al het soet dat in haar lach,
Als afgesneeden en onttoogen.
Het licht dat al uw leven scheen,
Tot uw verquicking, gaat dan heen;

En

En haaldt fyn lichte ftralen onder,
Wat blyft'er dan? Een naare nacht;
Die 't los gemoedt foo weynig acht,
En dat is ook een droevig wonder.
Maar foo ghy hier, terwyl gy leeft,
Uw geeft in 't licht des levens geeft,
Dat aanneemt, voor uw Ziels beminde,
En uw gemoedt fich niet vernoegt,
Aan 't geen de wereld geeft, en voegt,
Noch door zyn glans niet laat verblinden;
Laat dan de Son vry ondergaan,
Soo mift gy maar een bleeke Maan,
Voor 't fevenvoudig klaarder fchynen,
Van 't wefen Godts, een fchone Son,
Wiens opgang, nooyt, met tydt, begon,
En eyndeloos niet fal verdwynen,
O onderfcheydt! wat fyt ghy groot,
Naa 't eenig puntje van de doodt!
Wy willen u in 't hart betrachten:
En niet, foo los, en onbedacht,
Verwachten fulck een langen Nacht,
De Moeder aller naare nachten.
Een ider, die de Morgen fiet,
Die twyfeld aan den Avond niet:

Daar

Daar naa beschikt hy syne dingen:
Soo is het ons genoeg bekent,
Dat alle leven loopt ten endt;
De wyl'er soo veel voor ons gingen.
Wie dan zyn doen wel overleyt,
En tot den avond sich bereydt,
Is wys'lyk in des Heeren oogen;
Ontgaat in 't sterven, zyn gesicht,
De glans, van 's werels Sonne licht,
Hy wordt in schoonder dach getoogen.

Heylig Antwoordt.

Ick ben een licht in de wereldt gekomen, op dat een iegelick die in my gelooft, in de duysternisse niet en blyve. Joan. 12. vers 46.

Het word haaſt dach.

Dewyle wy niet en aanmercken de dingen die men ſiet, maar de dingen die men niet en ſiet. Want de dingen die men ſiet zyn tydelick, maar de dingen die men niet en ſiet zyn ewig. 2 Cor. 4. vers 18.

De

De nacht is voorby gegaan, ende de dag is naby gekomen.
Rom. 13. vers 12.

De nare ſchaduw is aan 't breeken,
Terwyl de ſchone Morgenſtar,
Syn blinkend hooft komt op te ſteeken;
En brengt den dageraadt van var.
O Solus! heer'lyk overtoogen,
Met purper, van het Morgen roodt,
Soo koninglyk, voor onſe oogen,
Uw Majeſteyt is ſchoon, en groot:
Maar, in het Ooſt, van ons Geloven,
Verryſt een and're Dageraadt,
Die uwe ſchoonheyt gaat te boven,
Hoogwichtig, ſonder perck of maat;
Als die de ſchaduw eens doet wyken,
Van 't grof verduyſterd vlees en bloedt,
Dan ſal geen nacht ons meer beſtryken,
Gelyk zy, hier op Aarden doet:
Uw heerlykheyt gaat op en onder;
En maakt een wiſſelbare tydt,
Daar dach en nacht, elck in 't byſonder;
Sich over d'aarde hene ſpreydt;

Maar desen dach, die wy verwachten,
Weet, ewig, van geen ondergaan,
Maar blyft in zyne volle krachten,
Oneyndig, sonder wancken staan.
O schoone Dach! wie kan u roemen,
Naa waarde, van uw heer'lykheydt?
Wie kan uw glans genoegsaam noemen,
Van sulck een hoogen Majesteyt?
O Jesus! laat het toch geschieden,
Dat hare stralen, door 't geloof,
Alle aartse schaduw wech doen vlieden,
Als of men een gordyn verschoof.
Wy kyken uyt, naa 't salig Oosten,
Met uytgestrecken hals en hooft,
En hoopen op het schoon vertroosten,
Dat ons de waarheydt heeft belooft:
Wat achter blyft, dit sal gebeuren;
Noch maar een wyltjen in geduldt,
Tot Godt ontsluyt zyn goude deuren,
En alles heerlyk wordt vervuldt.

Heylig Antwoordt.

E*nde dit is de belofte, die hy ons belooft heeft,* [*namelick*] *het ewige leven*, 1 Joan. 2. vers 25.

NAZANG.

Aan den beminden Leser.

Nu lust het my, u voor te maalen,
Het geen men van den Hemel seydt,
Naa dat de vrienden Godts verhalen,
Gekomen tot beschouw'lykheydt:
Godt, is een Wesen; ongemeeten;
De vulle aller Ewigheyt;
Nooyt uyt te dencken, noch te weeten,
Oneyndig, sonder plaats of tydt:
Die AL, bestaat in * Seve Krachten, * Apoc. 4. 5.
Waar uyt, des werels Schepping vloodt,
Daar wy het werckbaar ses, betrachten,
En 't Sevental den Cirkel sloot.
Soo ook, de seven hooft Planeten,
Met welx natuur en eygenschap,
Al 't sichtbaar wesen is beseten,
Als in den ganschen boom het sap.
Elck kracht des saats baardt zyns gelyken.
En uyt den wortel spruyt den bloem;
Op dat het sien'loos sichtbaar blyke,
Den sichteloosen grondt tot roem.

'tUytwendig, is een werck des Heeren,
'tInwendig is den waren grondt,
En ſelfs den Schepper, om te eeren,
Daar alle weſen uyt ontſtondt.
Een grondt, beſtaande in ſeve Geeſten,
Of ſeve krachten, in malkaar
Gelyk, geen minſte noch geen meeſte,
Als of 't maar een geſtalte waar.
Dat is een onophoud'lyk ſpeelen,
En liefde worſt'len, onder een,
Omhelſen, kuſſeu, vrindlyk ſtreelen,
Een jaa, en amen, ſonder neen.
Niet hoog, of laag, of hier, of ginder,
Of diep, of breedt, of naa, of wydt,
Of groot, of klyn, of meer, of minder,
Maar door de ganſche Ewigheyt;
Een vulle; nimmer uyt te ſpreeken,
Daar d'eene kracht uyt d'ander gaat,
Nooyt van malkander af geweken,
Oneyndig, ſonder perck, of maat.
Dat zyn die Seve Wonderbronnen,
Die uyt de Bron der Naam'loosheyt,
Van alle ewigheyt begonnen,
En buyten alle plaats en tydt.
Die ſeven, maaken nu te ſamen,

De

De Christalyne † Wonder Zee; † Apoc. 4. 6.
Een schoonheyt, die men nooyt, met namen,
Voor 't oor, genoegsaam, open dee.
Daar alle veruwen in verschynen,
Seer heylig, wonderbaar, en klaar,
En wederom, gelyk verdwynen,
Door 't liefde worst'len in malkaar.
Gy moet uw aarts begrip niet krencken,
Of gy iets beeld'licks vatten sult:
Maar, van die Seve Geesten dencken,
Gelyk de Lucht de wereld vuldt:
Verdubbelleerdt zyn Geest in seeven,
Die enig in malkander sijn,
En haare onderscheyding geeven,
Op 't lichten van de Sonneschyn:
Met wisselbaare hemels Cleuren;
Gelyk het voor een klyn gedeelt,
Met Rege boogen komt te beuren,
Als 't doorgebrooke blickje speeldt.
Soo vullen Godes seve Krachten,
De grondeloose Ewigheyt,
Nooyt af te meeten met gedachten,
Beslooten noch in plaats noch tydt.
Die worst'len ewig door malkander,
Gelyk een heylig liefde spel,

Daar nu den eenen, dan den ander,
Sich opend, als een Wonder-Well.
Nu ſchynt het Blaauw te ſegenpraalen,
Als Primas, in den liefdenſtrydt,
Dan komt het Groen, dat overhaalen,
En ſtreckt zyn Triompheering wydt.
Nu komt het Roode door te breeken,
Dan 't Silver Wit, ſoo reyn en eel,
Dat overweldigt, en geweeken.
Den Primaat laat, aan 't goude Geel:
Dat is de ſchoonſte van haar allen;
De veruw der heyl'ge Majeſteyt:
En door dat onophoud'lyk wallen,
Beſtaat de vreugd, in ewigheyt.
Of u dit wonder quam te vooren,
Het is nochtans ſoo wonder niet,
Uyt deſe Moeder zyn gebooren,
De Cleuren die het oog hier ſiet.
Als gyſe uw herte brengt te binnen,
Soo denckt niet, datſe ſimpel ſijn,
Maar laatſte ſchim'ren, op uw ſinnen;
Als glans en gloet, en klaaren ſchyn.
Gy hebt wel, in Santjan geleſen,
Van 't Hemelſe Jeruſalem,
Syn heylig, koſt'lyk wonderweſen,

Te hoog van toon, voor onſe ſtem.
Van Peer'len, en van goude ſtraaten,
Als helder glans, of Chriſtallyn,
En Eed'le ſteenen, bove maaten,
* Van ſoo veel naamen, ſchoon en fyn:
In ſulcke ſchone Steen-Colleuren,
Vertoondt ſich 't ganſe Hemelryk,
Te wonderbaar, om naa te ſpeuren,
Waar is een ding, hier by gelyk?
Daar is het Goudt geen lyf'lyk weeſen,
Maar ſwevende, als een klaaren geeſt;
Ach ſchoonheydt, nimmer uyt gepreeſen.
Die ewig blyft, en ſyt geweeſt!
Nu gaat, in myn gedachten, onder,
De Sonneſchyn, van onſen tydt:
O * Glaſe Zee! van ſoo veel wonder, * Apoc. 4.6.
Met glanſend licht, der Majeſteyt,
Als helder Chriſtallyn, doorſchenen,
Wat flonck'ren al uw deelen ſchoon!
Gelyk die hoog geveruwde Stenen,
Op 't lichten van dien grooten Soon:
Het ſchoonſte kindt, van alle dingen;

 Voor

* Het eerſte fondament was Jaſpis: het tweede, Sapphirus: het derde, Chalcedon: het vierde, Smaragdus: het vyfde, Sardonix: het ſeſte, Sardius: het ſevende, Chryſolithus: het achtſte, Beryllus: het negende, Topazion: het tiende, Chryſophraſus: het elfde, Hyacinthus: het twaalfde, Amethyſtus. Apoc. 21. vers 19. 20.

Voor wien de Serafynen, al,
Met ſoo veel duyſend ſtemme, ſingen,
Een vreugdt, die nimmer ſincken ſal.
Sy, ſeggen; Heylig, Heylig, Heylig;
Terwyl, dat alvervullend licht,
Oneyndig, ewig, nergens deylig,
Haar ſchynt in 't heylig aangeſicht,
En ſchitterd door haar harten hene,
Dat ſich het levens vuur vertoond,
Als een Robyn, met glans doorſchene,
Die in 't Chriſtalle lichaam woondt.
Dan opendt, een der Seve Geeſten,
De groote wond'ren, zyner aardt,
Als zynde Primas, of de meeſte,
Die nu Figuuren formdt en baardt:
Van Paradeyſe Hemels fruyten,
Geſwollen van verborge kracht,
Op allerhande wonderſpruyten,
Door 't liefde worſt'len voort gebracht.
Soo gy haar aartryk wildt betrachten,
Verbeeldt u geen gelyfden romp,
Door 't dryven van de wrange krachten,
Geſchapen tot een ronde klomp;
Maar toondt, den ſpiegel van uw leven,
De held're lucht het aller meeſt,

Een

Een alvervullend, geeſt'lyk ſweven,
  Gelyk een klaare Water-Geeſt;
Daar duyſend eed'le bloempjes Cleuren;
  En flick'ren, in het helder licht,
Elck even ſchoon, om uyt te keuren,
  Voor 't Serafyns doorglanſt geſicht.
Die gaat in deſe Gaarde pluyken,
  En vlecht een ſchone roſen hoedt,
Die wil hy tot cieraadt gebruyken,
  En gaan zyn ſpeelgenoodt te moet.
Wat ſullen zy malkander ſeggen?
  Dat Godt ſoo wonderbaar'lyk is,
Te groot en ſchoon, om uyt te leggen,
  Rontom volmaaktheyt, nergens mis.
Dan word het heylig hart ontſteeken,
  Om met een heer'lyk lofgeſang,
In kracht van vreugde uyt te breeken,
  Dat gaat in ewigheyt zyn gang.
Want, door het worſt'len, en beweegen,
  Der Geeſten Godts, in heer'lykheyt,
Is nu een ander op geſteegen,
  Als Meeſter, in den liefden ſtrydt:
Dan gaat de eerſte Beelding onder,
  Terwyl, uyt d'eyndelooſe Kracht,
Een ander triompherend wonder,

In

In heyligheyt wordt voort gebracht.
Dat is een ewig vreugden leven,
Een ewig wonder, ſonder endt,
Daar alle krachten 't haare geven,
Waar ſich den Engel keerdt, of wendt.
Dat is een wereld, om te minne,
Dat onſe droeve wereld ſwicht:
Den VADER is het Vuur daarinne,
Den SOON, het Majeſteytſe LICHT,
Den HEYLGEN GEEST, het LUCHTIG ſweven.
O Wereld! voller heyligheyt,
Hoe luſt het ons, in u te leven,
Vervuldt met glans van Majeſteyt!
Wat ſeggen dan de ſaal'ge Zielen,
Die, door den Doodt, uyt vlees en bloedt,
Dit duyſter jammerdal ontvielen,
En ſoncken in dat ewig goedt?
Zy ſeggen, Heylig; eer zy Gode:
Zyn lof en prys zy onbepaaldt,
Die ons op deſe Bruyloft noode,
En eyndeling heeft t'huys gehaaldt.
Elck brengt zyn triompheering mede,
Men ſingt, en ſpeeldt, en jubileerdt,
Met overmenſchelyke reeden,
Op dat de vreugdt, in Godt, vermeerdt.

Een

Een vreugdt, die eyndeloos ſal duuren:
O Michael en Uriel,
Hoog koninglyke Creatuuren,
Wat luyden uwe Cooren ſchel!
Soo wordt de Godtheyt ſchoon gepreſen.
Syt gy der Zielen broed'ren niet?
O jaa, hoe ſoud het anders weſen?
Een hart en Ziel, al wat men ſiet.
Een ſoet en vrind'lyk gunſt betonen;
Het luſt de ſchone Serafyn,
Den Troon der menſcheyt by te wonen,
Om dat'er ſoo veel wond'ren zyn.
En 't grootſte wonder in haar midden,
Daar ſich het Beeld der Menſcheyt toondt:
Dat alle Eng'len hem aan bidden;
In wien de volle Godtheyt woondt.
De ſchoonſte Vorſt, der koningryken.
Ach! dat men 't driemaal Heylig hoordt!
Hier moet des Hemels glans beſwyken,
Voor 't weſen van 't geformde WOORDT:
Wiens ongebeelde hemels Weſen,
Vervuld de ganſe Ewigheyt,
Nooyt uytgeſprooken, noch vol preſen,
De kracht en glans der Majeſteyt:
Die ider vierziel, in 't byſonder,

Als

Als tot een Speelgenoodr, geniet:
O aller grootste en schoonste wonder,
Van alle wond'ren die men siet!
Het aangenome; plaats'lick Weesen,
Daar Godt, sich self mee heeft Gebeeld;
Om ons van sonden te genesen,
En 't afgebrooken weer geheeldt,
Dat is den Troon-Vorst; aller Zielen;
In 't darde Eng'len Koningryk,
Die sich aan haar verlosser hielen,
En achten 't wereldom voor slyk.
Maar naa zyn ongebeelde krachten,
Is hy, het al vervnllend Goedt;
Ver boven sinnen en gedachten,
Volkomen Godt, in elkx gemoedt.
Dat is de Saak, van alle saaken,
O Mensch! dat Godt, uw Weergaa wordt;
Alle and're heyl'ge Ziels vermaaken,
Zyn Toegift, in uw schoot gestort.
Maar ach! wie kan die toegift meeten?
Dat alle roem, van vreugde swygt,
Daar dese weelde wordt beseeten,
Van hem, die sulck een Deel verkrygt:
Hoe kost'lyk sal het syn te ontmoeten,
Die zielen Godts, in heer'lykheydt,

Van

Van 't heylig hooft, tot aan de voeten;
Bekleedt met glans van Majeſteyt!
Die, eertyts, als geſonde Booden,
Door licht met Jeſus heyl'gen Geeſt;
Het afgeweeke Mensdom nooden,
En trouwe wachters ſyn geweeſt.
Die groote Zielen voor den Heere!
Doch niet ontſach'lyk, maar gemeen;
Om d'aller klynſte hoog te eeren,
Als ſpeelgenooten onder een.
Wat ſullen zy ons al vertellen,
Van Godt, en 't God'lyk wys beſtier!
Elck heeft zyn wonder voor te ſtellen,
Vervuldt, met heylig liefden vier.
Volmaaktheyt weet van perck noch ende,
Maar voegdt ons heug'lyk aan de handt,
Die wy, hier onderwege, kende,
Nu ſalig, in het Vaderlandt.
O Paulus! wat gy ſach, en hoorden,
Is voor het aanſicht openbaar,
Die allergrootſte Wonder woorden,
Daar in uw tydt geen tong toe waar.
Wat ſal 't dan weſen, myn beminden,
Die veelderleye hemels Aardt,
Der Heyl'ge Eng'len, op te vinden,

Al,

Al, ſchone Broeders; lief, en waardt!
De ſnelheyt wacht geen trage voeten,
Maar gaat, gelyk eèn blixem door,
Om deſe en gene, te begroeten,
In 't een, of ander Eng'len Coor.
Wat ſal 't een vrind'lyk weldoen maaken,
Die groote Vorſten, in haar Troon,
Omglanſt, met flick'rend, helder blaaken,
Van Cleurend licht, en noem'loos ſchoon,
Door gloeydt, van 't god'lyk liefde voncken,
Te ſien, in ſulck een klynheyt ſtaan;
Soo diep, in Deemoed, neer geſoncken,
Eenvoudig, ſonder trots of waan!
Weg ſchroomen en ontſacht'lyk beven,
Voor eer, en ſtaat en heerlykheydt,
Men kendt u niet in 't Eng'le leven,
Gy ſyt een kindt, van deſen tydt.
O ruymte! ſonder paal, of ende,
In ewigheyt, niet uyt te gaan;
Waar dat ſich, uw bewoonders wende,
Zy treffen nieuwe wond'ren aan.
Siet Menſch, komt uw geſicht verklaaren,
En denckt, waarom, ons Chriſtus raadt,
Geen Schat op aarden te vergaaren;
Des Hemels Schat is ſonder maat.

En

En wyl het aartſche ons verduyſterdt!
  En dooft het licht, van ons gemoedt;
De Geeſt gevangen neemt, en kluyſterd,
  En ophoudt, van het ewig goedt;
Soo leert zyn wysheyt ons verlaaten,
  De eyd'le dingen, deſer tydt,
Op dat wy 't waare goedt beſaaten,
  By Godt, in alle ewigheyt.
Hef op, hef op, gy hooge Cooren,
  Hef op, hef op, een hogen ſtof,
En laat het liet van Heylig hooren,
  Den levens Vorſt tot prys en lof.
Jaa ſingt maar voort, gy groote Troonen;
  Wy ſtemmen, met u allen, in,
En of wy noch op aarde woonen,
  Soo maaken wy een kleyn begin.
Word licht ô Aarde! en aartſe dingen,
  Word licht, al wat de Wereld geeft,
By 't Ewig AL, is 't al geringe
  Wat zy in haaren omtreck heeft.
O Pel'groms, in den vreemden lande,
  Wat weelde treedt ons in 't gemoedt!
Sou ons ontſtooken hart niet branden,
  Naa 't ſalig deel, van 't Ewig Goedt!
Dit hoorde ick onder weeg vertellen,

 Van

Van 't Vaderland, van ruſt en vree,
En wyl wy gaan als reys geſellen
Soo delen wy 't u weder mee,
Maar, als wy 't ſelver eens aanſchouwen,
Van aangeſicht, tot aangeſicht,
Dan ſullen wy de handen vouwen,
En buygen voor dat heylig licht,
Ach JESUS! JESUS! Ziels beminde,
Geleyd ons door dit landt der Tydt,
Op dat wy u, voor ewig vinden
In 't Salig Ryk, der Ewigheyt.

A M E N.

REGISTER

Van de Sinſpreuken, en verſſen der Sinnebeelden.

A.

B.

D.

E.

G.

Noch

H.

I.

M.

N.

O.

S.

W.

Nu

TWEDE

REGISTER,

Van de toe Sangen.

Te-

I.

O.

T.

W.

EYNDE.

